DONDERDAG 10 OKTOBER 1996
41ste JAARGANG - Nr. 41 - 35 Fr.
VLAAMS-NATIONAAL WEEKBLAD

WIJ

E. Penasijens

Weinig hoop

VU KETJES DAG
BRUSSEL, 12 OKTOBER 1996

Met veel poeha heeft premier Jean-luc Dehaene in de Kamer van Volksvertegenwoordigers zijn "State of the Union" voorgelezen. Eerst en vooral sloeg de eerste minister mea culpa omwille van de gerechtelijke malaise. Ootmoedig gaf hij toe dat de regering „te weinig aandacht had vertoond voor dit maatschappelijk probleem". Het is alsof de premier daarmee bekende geen zicht te hebben op het gerechtelijk probleem.

Niets is minder waar. De regering wist en weet perfekt hoe het gerechtelijk systeem door ondoelmatigheid geplaagd werd. Er waren voldoende rapporten, publikaties en diverse nota's voorhanden. De Bendekommissie had reeds lijvige dossiers over de gerechtelijke wantoestanden geschreven. Het dossier over de hormonenmaffia is niet van gisteren. En net voor de parlementsverkiezingen had de partij van de premier een studiedag aan Justitie gewijd.

In de plaats van de gerechtelijke malaise aanstonds het hoofd te bieden, werden stappen ondernomen om het Hoog Komitee van Toezicht, dat fraudedossiers binnen de openbare sektor opspoort, aan banden te leggen. Het is de „enige hervorming" waar de koalitiepartners het meteen eens over raakten. Andere hervormingen bleven uit omwille van machtsgeile partijpolitieke tegenstellingen die niets vandoen hebben met het algemeen of demokratisch belang. Achteraf, terwille van de publieke opinie, een vrijblijvende verklaring komen voorlezen, stemt tot nadenken.

Hetzelfde geldt voor de begroting, dat als niets meer dan een „scharniermoment" mag worden beschouwd. De federale begroting is immers een weing begeesterend werkstuk. Zij biedt geen perspektieven, is geen baken voor de toekomst. Een somber vooruitzicht voor de massa werklozen.

Toch moesten volmachten worden aangevraagd „om drastische hervormingen en om de modernisering van de Sociale Zekerheid waar te maken". Naar de buitenwereld werd de indruk gewekt dat de sociale partners op de rem zouden staan en dat daarom volmachten noodzakelijk waren. Achteraf vertelt PS-voorzitter Philippe Busquin doodleuk dat de volmachten vooral de kommunautaire koorts in het parlement en de vele oproepen voor de splitsing van de Sociale zekerheid moesten beletten.

Intussen keurt minister van Financiën Philippe Maystadt (PSC) op een jaarvergadering van het Internationaal Monetair Fonds en de Wereldbank een jaarverslag goed waarin wordt gepleit voor het stopzetten van de eindeloze belastingsverhogingen, voor de noodzaak aan een hervorming van de gezondheidszorg, voor strukturele hervormingen van de arbeidsmarkt.

„Zolang België daarvoor terugdeinst", zo wordt gewaarschuwd, „is er vermoedelijk weinig hoop op een verhoging van het werkgelegenheidspeil".

(evdc)

Geen Franstalige steun in Rand & Voeren ____ 3
Dehaene in de Europese kompetitie ____ 4
Belgacom is niet vrouwvriendelijk ____ 5

P. Vanden Abeele

Belgisch Martelaarsplein wordt Vlaams symbool ____ 12
Relaas van een Par-atleet ____ 16

De P-censuur

In wat voor een rare wereld leven we toch? Terwijl in alle toonaarden wordt gezongen dat van alle lopende affaires de onderste steen boven moet worden gehaald worden her en der toch weer mensen gevonden om nieuwe „zaken" te kreëren. Enkele recente voorbeelden kunnen volstaan om deze vastelling te staven. Toen VLD-voorzitter Herman De Croo in het kader van de begrotingsbespreking het bestaan van de zgn. swap-affaire bekendmaakte, bleek dat de volksvertegenwoordiging daarover niet was ingelicht. Dit ondanks het feit dat het Rekenhof minister Maystadt tot drie keer toe verzocht had het parlement op de hoogte te brengen, verzuimde de minister dit te doen. Zonder het hier te hebben over hoe bedenkelijk het is dat de schatkist spekuleert, is het toch wel zeer erg dat de meerderheidspartijen deze vorm van censuur over zich laten gaan.

Een van de grote taken van het parlement is de kontrole op beleid, waarvan het beheer van de overheidsgelden een zeer belangrijk onderdeel is. Overheidsgeld is afkomstig van u en ik, het werd de schatkist toevertrouwen met de bedoeling het goed te beheren, en niet om er roulette mee te spelen. De verantwoording die Maystadt gaf, was totaal onbevredigend, toch kreeg het kabinet het volle vertrouwen van de meerderheid en werd overgaan tot de orde van de dag. Terloops gezegd, de orde van de dag had de *Blijde Intrede* van België in de EMU moeten zijn. Maar van enig feestgedruis was geen sprake. Nog erger dan deze vaststelling vinden wij de slaafsheid waarmee de meerderheidsfrakties zich bij de onthullingen hebben neergelegd. Op een ogenblik dat iedereen de mond vol heeft over een nieuwe politieke kultuur gaan zij kritiekloos op de buik. Wij mogen dit feit niet als een akkefietje beschouwen, maar als een ernstige inbreuk op de geloofwaardigheid van de parlementaire demokratie.

Een ander ergerlijk feit is de censuur die leden van de parlementaire begeleidingskommissie hebben toegepast op het voor- en nawoord van het jaarverslag van het Komitee-P. Vaste Komitees houden toezicht op de politie- en inlichtingendiensten en worden daarbij door een parlementaire kommissie begeleid.

Reeds op 28 mei 1996 drukte VU-kamerlid Karel Van Hoorebeke in een brief aan kamervoorzitter Langendries zijn bezorgdheid uit over de slechte werking van de komitees. Tegenstellingen van persoonlijke aard en eindeloze afzettingsprocedures tegen twee leden van het komitee zorgden voor spanningen die vandaag hun weerslag vinden in een regelrechte censuur van het jaarrapport.

Wie of wat kan daar achter zitten? Luidt toch de vraag die de man in de straat zich stelt. Op een „onverdacht ogenblik", want voorjaar '96, voorspelde kamerlid Van Hoorebeke: „Op het terrein ondervinden de enquêtediensten van de komitees de nefaste gevolgen van de besluiteloosheid van het parlement. Aldus is het parlement mee verantwoordelijk voor de groeiende spanningen binnen de komitees, binnen de enquêtediensten en tussen de komitees en enquêtediensten."

Om wat te bereiken? En ook daar gaf Van Hoorebeke toen reeds het antwoord op. „Indien het de bedoeling is om de kontrole op de politie- en inlichtingendiensten aldus onmogelijk te maken, bereikt men hier duidelijk zijn doel." Dat een en ander met opzet gebeurde bleek later uit een vraaggesprek met luitenant-generaal Deridder van de rijkswacht.

Nadat hij zijn rapport gepend had kreeg Freddy Troch, voorzitter van het Komitee, van boze kommissieleden te horen: „Men levert toch geen kritiek op zijn werkgever!" Onder deze druk censureerde Troch zijn verslag.

Nogmaals gaan we niet in op de grond van de zaak, ons is het te doen om de korrekte behandeling van de dossiers. Als politiediensten in de fout zijn, moet dit aangeklaagd worden, wanneer parlementaire kommissies oneerlijk handelen ook. Hoe wil men van de bevolking enige waardering en geloofwaardigheid vragen wanneer verkozenen zelf aan het sjoemelen gaan?

Er zijn nog voorbeelden. De ABOS-stal kan niet uitgemest worden omdat de inspekteurs van het Hoog Komitee van Toezicht dringend op kursus moeten. Ondertussen raakte bekend dat op vraag van het toenmalige duo Dehaene-Tobback de slagkracht van het Hoog Komitee drastisch werd ingeperkt. Indien de berichtgeving daarover in *De Morgen* juist is dan moet dit naar onze smaak eveneens tot een parlementair onderzoek leiden. Anders moet de vraag gesteld worden: wie gelooft nog wie? Wie bedriegt wie?

Deze voorbeelden mogen volstaan om ons zeer ongerust te maken over de toekomst van dit land waar blijkbaar elke zin voor moraliteit en etiek hopeloos zoek is.

Maurits Van Liedekerke

CVP-voorzitter

Marc Van Peel wordt de nieuwe CVP-voorzitter. Nu goed, er volgen nog verkiezingen, de arrondissementen moeten nog overtuigd worden, de CVP-leden moeten nog hun uiteindelijke goedkeuring verlenen. Maar, dat Van Peel de nieuwe voorzitter wordt, dat staat vast, want zo heeft de tandem Dehaene- Van Rompuy erover beslist.

Tegen de partijstatuten in, die werden twee jaar geleden aangepast teneinde de interne demokratie op te vijzelen, want de CVP-leden moesten nu maar eens zelf gaan beslissen welke weg hun partij kon uitgaan. Daarvan is voortaan geen sprake meer. De CVP vertoont nu Oost-Europese allures. Eigenaardig, voor een demokratische partij.

IJzertoren

Op 11 november wordt gestart met renovatiewerken aan de IJzertoren in Diksmuide. Daarvoor kreeg het IJzerbedevaartkomitee toelagen van de Vlaamse regering. De voorzitter van het Komitee, Lionel Vandenberghe, stuurde een uitnodiging naar Vlaams parlementsvoorzitter, Norbert De Batselier, teneinde zijn naam te laten graveren in één van de trappen. De Batselier wil daar niet van weten. Vandenberghe: ,,De uitnodiging was een teken van eerbied voor onze autonome politieke instellingen. Maar, als De Batselier om interne partijpolitieke redenen niet wil, tot daar aan toe.''

◆ DOORDEWEEKS ◆

Voor informatie over de **Vlaamse gemeenschap** kan men voortaan terecht op **Internet**, via de kode ,,website www.vlaanderen.be''. Wie klachten of suggesties heeft kan die ook elektronisch kwijt.

In Vlaanderen daalt de **werkloosheid**. Eind september waren er 27.500 werklozen minder dan eind september vorig jaar. Dat is een daling met ruim 12 procent. De reële daling - de 50-plussers niet meegerekend - bedraagt slechts 4 procent.

Vlaanderen en **Zuid-Afrika** hebben een akkoord over samenwerking in de gezondheidssektor ondertekend. Dat gaat vooraf aan het officiëel bezoek van minister-president Luc Van den Brande en Kultuurminister Luc Martens aan Zuid-Afrika, op 25 oktober en 3 november.

Het Algmeen Bestuur voor Ontwikkelingssamenwerking (ABOS) krijgt een nieuwe naam: Algmeen Bestuur voor Internationale Samenwerking (**ABIS**). Staatssekretaris voor Ontwikkelingssamenwerking, Reginald Moreels (CVP), stelt ook voor een koninklijk kommissaris voor het ABIS aan te stellen.

Vlaams minister voor Kultuur en Welzijn, Luc Martens (CVP) roept binnenkort een **Vlaams kommissariaat voor het kind** in het leven. De nieuwe struktuur zal bemand worden door een interdisciplinair team van deskudigen. Het kommissariaat zal optreden als de spreekbuis van het kind en instaan voor de noden en belangen van alle kinderen en jongeren.

Steeds meer **jongeren**, zo blijkt uit de registratie van drugsgebruikers door twaalf Vlaamse parketten, beginnen op steeds jongere leeftijd te experimenteren met **drugs**. De softdrug Cannabis blijft de meest gebruikte drug. Biezonder verontrustend is dat van langsom meer jongeren op vroege leeftijd naar de heroïnespuit grijpen.

Het Nederlands Toneel Gent (NTG) en de Blauwe Maandag Compagnie gaan over tot een **samensmelting**. Op die manier kan men beter repertoirestukken realiseren. Kultuurminister Luc Martens drong reeds langer aan op samensmelting tussen toneelgezelschappen in ruil voor meer subsidies.

HOOG KOMITEE

De regering-*Dehaene* staat onder vuur. Niet in het minst door de opeenstapeling van onvoorstelbare flaters binnen het gerechtelijk systeem. Er waren en er zijn de zaken- Dutroux en Cools. En er is meer. Steeds meer.

Zo berichtten we verleden week over het boek *Het vlees is zwak* van VU-Europarlementslid *Jaak Vandemeulebroucke* en zijn medewerker *Bart Staes*, waarin wordt aangetoond hoe het grote geschut van de hormonenmaffia buiten schot blijft. Het ondoeltreffend, achterhaald en ongekoördineerd vervolgings- en strafuitvoeringsbeleid is daar een oorzaak van. Maar, ook het kortwieken van de *Bijzondere Belastingsinspektie* (BBI), sinds 1986, belet een doeltreffend opsporingsbeleid.

Deze week kwam bovendien in de krant *De Morgen* aan het licht dat de tandem *Dehaene-Tobback* de politiedienst die fraudemechanismen moet opsporen waarvan de overheid het slachtoffer is, het *Hoog Komitee van Toezicht* (HKT), heeft verlamd. Daardoor is deze dienst nog nauwelijks operationeel.

Nadat het HKT menig dossier van openbare korruptie, waarbij kristen-demokratische of socialistische partijtenoren betrokken waren, aan het licht bracht, werden drastische maatregelen genomen om het HKT zo vlug mogelijk vleugellam te maken. Eerst verloor het HKT heel wat aan prestige toen de dienst van het kabinet van de eerste minister naar het federale ministerie van Ambtenarenzaken werd overgeheveld. Nadien moest de HKT aankijken tegen toenemende besparingen. Meteen werd ook de kontrolebevoegdheid van het HKT ingedamd omdat ze niet langer fraudedossiers van autonome overheidsbedrijven mag behandelen. Ten lange leste stuurde Justitieminister *Stefaan De Clerck* op 22 september 1995 een brief naar alle prokureurs-generaal, waarin werd gevraagd dat de speurders van het HKT geen „onaangekondigde" invallen meer zouden verrichten op de ministeries en de kabinetten...

BENDE VAN NIJVEL

Wat reeds lang vermoed werd, blijkt bewaarheid te worden. Het ziet ernaar uit dat de bloedige aanslagen van de *Bende Van Nijvel* in het teken stonden van een extreem-rechtse staatsgreep.

Juist het extreem-rechtse spoor werd pertinent verwaarloosd. Dat blijkt uit een „klachtenrapport" van de professoren *Cyrille Fynaut* en *Raf Verstraeten*. De professoren wezen er ook op dat er in het onderzoek naar de Bende Van Nijvel een gebrek aan koördinatie was tussen de verschillende parketten, dat de rijkswachtcellen het onderzoek naar zich toetrokken en dat de nabestaanden van de slachtoffers onvoldoende informatie kregen.

De beide professoren krijgen nu van de tweede parlementaire bendekommissie de opdracht hun onderzoek verder te zetten. Aan hen wordt gevraagd de enquête toe te spitsen op de rol van de Belgische Staatsveiligheid en op het belang van het krimineel-politieke spoor. Ook het aandeel van rijkswachters als *Madani Bouhouche* of *Martial Lekeu* en het verband met het zedendossier „de roze balletten" moet onder de loupe worden genomen.

UNIOP

Op 5 april 1996 werd gewezen defensieminister *Guy Coëme* (PS) veroordeeld wegens korruptie. Coëme had overgefaktureerde studies bij het studiebureau *Uniop* besteld. Samen met drie anderen werd hij daarom schuldig bevonden aan oplichting van de federale overheid voor 1.050.000 fr. Intresten inbegrepen is dat bedrag reeds opgelopen tot meer dan 1,5 miljoen fr. Elke bestuurder die op dergelijke wijze tekort schiet in de belangenbehartiging van zijn vennootschap zou terecht aansprakelijk worden gesteld. Niet zo bij de Belgische staat. Deze verzuimde - net zoals in de Agusta-zaak - om zich tijdens de strafprocedure burgerlijke partij te stellen.

BOURGEOIS

Reeds op 25 april 1996 interpelleerde VU-kamerlid *Geert Bourgeois* premier Dehaene over de Uniop-zaak. Bourgeois vroeg zich af hoe het zat met de terugvordering van de schade die de Belgische staat had geleden naar aanleiding van de Uniop-zaak. Op 23 mei 1996 antwoordde Dehaene „dat er een advokaat zal worden aangesteld opdat de betrokkenen in gebreke zullen worden gesteld tot betaling van de door de staat geleden schade."

Na herhaald aandringen van Bourgeois deelt de minister vervolgens mee dat de overheid pas op 1 juli een raadsman heeft aangesproken die de procedure van ingebrekestelling in gang zou kunnnen zetten. Het bleef daarbij onduidelijk welke raadsman met de zaak belast werd, of de procedure al dan niet werd ingeleid, voor welke rechtbank, tegen welke personen en betrekking hebbend op welke bedragen. Opnieuw ondervraagd door Bourgeois, deelde de eerste minister flegmatiek mee dat „men op dit ogenblik in het stadium van onderhandelingen verkeert en dat het standpunt van de betrokkenen nog niet gekend is."

Bourgeois veroordeelt deze werkwijze als „schandelijk". „Premier Dehaene", zo stelt Bourgeois, „heeft altijd de mond vol van responsabilisering, maar deze regering geeft voortdurend blijk van het omgekeerde. Op de koop toe gaat ze onderhandelen over de terugbetaling van een vaststaande schuld en dit uit hoofde van een misdrijf."

Redmond

P. Van Den Abeele

Een nieuwe De Ridder.

BELGISCHE ZIEKTEN

Enkele uren nadat premier Dehaene zijn *State of the Union* (zie blz.4) had uitgesproken, hield VLD-senator *Guy Verhofstadt* een opgemerkte toespraak voor de Kamer van Koophandel en Nijverheid van Antwerpen.

Verhofstadt leest, reist en schrijft. Met de nodige inspiratie op zak werpt hij zich op als „schaduwpremier". Daarmee doet Verhofstadt de liberale traditie alle eer aan, want de VLD vertoeft blijkbaar graag in de schaduw. Herinner u het „schaduwkabinet" dat de partij oprichtte tijdens de vorige regeerperiode Martens VIII.

Se non è vero...

Nou, nou, nou, nou, nou. Nu willen sommige verkozenen ook al de burger aan het werk zetten om wetsvoorstellen in te dienen. Waar moet het heen met dit land? Als het aan de Hasseltse burgemeester en Vlaams volksvertegenwoordiger Steve Stevaert ligt zullen de burgers binnenkort zelf wetsvoorstellen moeten indienen. 'Om de participatie aan het beleid te vergroten' zo heet het. Eens om de vier jaar ter stembus gaan is volgens Stevaert te weinig. Burgers mogen vanaf nu de kans krijgen om een 'dekreet ter overweging in te dienen'. Minstens 5.000 mensen moeten hun handtekening eronder zetten, de voorstellen mogen niet indruisen tegen de rechten van de mens en onderwerpen 'die al in behandeling zijn' komen niet in aanmerking.
Met name die laatste voorwaarde zal het aantal 'dekreten ter overweging' al drastisch inperken. Want of het nu gaat om onbemande kamera's dan wel om openbare omroepen, in dit land is alles altijd 'in behandeling'. En dat is maar goed ook want de meeste verkozenen van de meerderheidspartijen weten van gekkigheid niet meer wat doen: in de Kamer hebben zij zichzelf weggestemd door het verlenen van 'kaderwetten', in de Senaat zoeken zij nog steeds naar hun 'rol' en in het Vlaams parlement weten zij zich 'vastgeschroefd'. Elk dossier dat hen niet ontnomen wordt blijft dan ook, om bezigheids-redenen 'in behandeling'. Als er dan, meestal vanuit oppositiekringen, toch al eens een nieuwe wind wil waaien, worden die voorstellen zonder meer weggestemd, wat overigens niet wil zeggen dat ze 'uit behandeling' zouden zijn.
Waarmee dan ook slechts één 'dekreet ter overweging' in aanmerking zou komen: verplicht de verkozenen de 'in behandeling zijnde dossiers' eens af te handelen. Indien al die goede voorstellen een konkrete uitwerking zullen hebben, zal Vlaanderen een paradijs op aarde zijn.

Hoe dan ook, Verhofstadt baalt van wat hij de traditionele en immobiele Belgische ziekten noemt. Daaronder verstaat hij de „plantrekkersmentaliteit", kenmerkend voor zowel de Belgische politieke klasse als voor de Belgische bevolking. De Belgen, zo meent Verhofstadt, zijn verslaafd aan het kliëntelisme en aan het dienstbetoon, wat tot een krisis van de instellingen heeft geleid.
„België", aldus Verhofstadt, „is dan ook doodziek. En het is niet met een aantal oppervlakkige aanpassingen, maar enkel door middel van een reeks weloverwogen ingrepen dat een ommekeer in dat ziektebeeld kan worden verwacht." Een oplapbeurt hier en daar, wat meer geld voor Justitie of een inspiratieloze mix van belastingen en besparingen kunnen noch de justitiële malaise, noch de sociaal-ekonomische krisis tegenhouden, zo redeneert de VLD-senator.
„Vandaar" zo besluit Verhofstadt, „moeten er fundamentele strukturele ingrepen komen die de verzuiling, de politisering, het dienstbetoon en het kliëntelisme indammen." Een operatie „schone handen" zou daartoe kunnnen bijdragen. Terwijl Verhofstadt vooral de klemtoon legt op de verdere staatshervorming. Het staat voor de VLD'er buiten kijf dat een hernieuwd sociaal-ekonomisch beleid slechts kan plaatsvinden indien Vlaanderen over eigen sociaal-ekonomische hefbomen beschikt. Over die hefbomen, zo stelt Verhofstadt, moet Vlaanderen onmiddelijk beschikken. Zo kan niet tot 1999 gewacht worden vooraleer Vlaanderen ruimere bevoegdheden inzake Sociale Zekerheid en fiskaliteit krijgt toegewezen.

BRUSSELS ONDERWIJS

Guido Deraeck, voorzitter *Non-diskriminatie-overeenkomst Gewest Brussel* en docent interkulturele pedagogiek schreef een interessante beschouwing over het Nederlandstalig onderwijs in Brussel. Het viel daarbij op dat de auteur op nagenoeg dezelfde lijn zit als de Brusselse VU-fraktie.
Deraeck ving aan met een positieve noot. Steeds meer Brusselse migranten kiezen voor integratie via het Nederlandstalig basisonderwijs. Tegen de eeuwwiseling zou het Nederlandstalig basisonderwijs ongeveer 20% bedragen. Daartegenover behoort nog slechts één derde van de Brusselse schoolbevolking tot de homogeen Nederlandstalige groep. Een ander derde hoort thuis bij taalgemengde gezinnen. De laatste derde stamt uit anderstalige gezinnen.
Deze gegevens noopt Deraeck ertoe te besluiten dat de Vlaamse gemeenschap het Brussels Nederlandstalig onderwijs niet langer op dezelfde wijze mag behandelen als het onderwijs in Vlaanderen. „Het Brussels basisonderwijs", zo meent Deraeck, „vergt een andere invulling en meer middelen. In Brussel heeft men al te veel het gevoel dat zulks niet doordringt bij de top."

VOEREN

Voeren komt weer een stapje dichter bij het Limburgs provinciebestuur. Dat hebben de Vlaamse Voerenaars te danken aan de Limburgse VU-gedeputeerde *Frieda Brepoels*. Zij zorgde er immers voor dat de Voerenaars aan een normaal tarief met het Limburgs provinciebestuur kunnen bellen.
Voeren behoort telefonisch tot de 041-zone. Wie aldus met het Limburgs provinciebestuur wou bellen moest zes maal zoveel betalen als de andere Limburgers. Om deze diskriminatie weg te werken stelde Frieda Brepoels voor de Voerenaars naar het Limburgs provinciebestuur aan het zonaal tarief te laten bellen (078/15.28.07). Het verschil met de gewone kosten valt ten laste van het provinciebestuur.

Redmond

Teaterfusie

De Franse gemeenschap mag geen direkte financiële steun verlenen aan Franstalige verenigingen in Vlaamse gemeenten. Met die beslissing veroordeelde het Arbitragehof een omstreden 'kultuurbeleid' van de Franse gemeenschapsregering.

Omtrent 10,5 miljoen

„Het is nodig dat wij over het arrest van het Arbitragehof nadenken. Wij zullen de geest ervan respekteren. Maar wij moeten een ondersteuningspolitiek kunnen blijven voeren buiten onze grenzen." *Laurette Onkelinx'* reaktie na de uitspraak van het Arbitragehof laat uitschijnen dat de Franse gemeenschapsregering (FGR) zich niet zonder slag of stoot zal neerleggen bij de huidige feiten.
Die namen eind 1994 een aanvang, toen de FGR 10,5 miljoen fr. vrijmaakte ter ondersteuning van enkele Franstalige verenigingen in de Vlaamse rand rond Brussel en in Voeren. In december van datzelfde jaar besliste de voltallige Vlaamse Raad, met uitzondering van Agalev, om bij het Arbitragehof de vernietiging te vragen van het Franse begrotingsdekreet. Het territorialiteitsbeginsel was geschonden, werd geoordeeld. Indien Wallonië zijn kultuur in Vlaanderen wilde promoten, dan moest dat gebeuren met Vlaanderens toestemming. En die was er niet. Niet voor een Franstalige school in Voeren en zeker niet voor het Franstalige huis aan huisblad *Carrefour*. Dat trekt, gesteund door 2 miljoen Waalse centen, sterk van leer tegen de Vlaamse overheden.
De Franstaligen reageerden furieus op de stellingname van de Vlaamse Raad. Onkelinx, zelf van Vlaamse afkomst, meende dat 'Vlaanderen niet toestond dat de Franstaligen solidair waren met elkaar'. Het verschil in benaderingswijze stond haar dat overigens toe: Wallonië ziet de taalgrens niet als een staatsgrens, Vlaanderen doet dat wel. Het wordt daarin nu gesteund door het paritair samengestelde Arbitragehof. Vorige week donderdag schrapte het hof het krediet van 10,5 miljoen fr. dat de FGR had vrijgemaakt in haar begroting van 1995. Door deze uitspraak zal de FGR het geld moeten terugvorderen. De Vlaamse regering vroeg inmiddels ook de schorsing van de begroting van '96.
Naast de konkrete gevolgen versterkt het arrest ook het territorialiteitsbeginsel. Wallonië heeft niet het recht een eenzijdige 'beschermingspolitiek' te voeren in Vlaanderen, moet voor zijn kulturele initiatieven in Vlaanderen de toestemming hebben van de Vlaamse overheden. Eén en ander betekent evenwel niet dat Wallonië zijn kultuur niet meer zou mogen verspreiden in Vlaanderen. Het mag, maar de initiatieven mogen het beleid van 'de andere gemeenschap' niet dwarsbomen.
Langs Vlaamse kant kwam de eerste reaktie van *Luc Van den Brande*. Een 'tevreden' Vlaamse minister-president noemde het een helder oordeel: het hof heeft formeel aangetoond dat de territoriale afbakening ook geldt voor het verlenen van financiële steun. De Franstaligen van hun kant zien ook al niet enkel negatieve gevolgen. Dat het begrotingsdekreet vernietigd is, ligt vooral aan het feit dat het slecht was opgesteld en al te duidelijk sprak over, vrij vertaald, een 'direkte hulp ten behoeve van verenigingen die opereerden in een andere regio dan deze van de Franse taal'. Wat de FGR in voorkomend geval kan doen, altans volgens *Le Soir*, is de 10,5 miljoen uitbesteden aan een vereniging in Wallonië of Brussel. Die kan op haar beurt het geld vrij besteden en het dus verdelen onder hen die ook nu reeds steun genoten.
Behorende tot de klassieke folklore van dit soort diskussies is een optreden van *José Happart*. 'Zijn' Voeren was bovendien één van de bevoorrechte steuntrekkenden. Niet minder dan 3,3 miljoen fr. ziet Franstalig Voeren zich plotsklaps door de neus geboord. De PS'er vindt het gebeurde opnieuw blijk geven van Vlaamse onverdraagzaamheid en integrisme, had het over 'de Vlaamse bezetter' en veronderstelde dat de beslissing van het hof slechts een aktivering van het geweld tot gevolg zou hebben. In Le Soir pakte hij uit met zijn al even klassieke uitsmijter: „We gaan ondanks dit alles een middel zoeken om proberen te overleven. En ik kan nog altijd mijn funkties van burgemeester weer op mij nemen."
Mag het Franstalige Carrefour niet meer verspreid worden met steun van de FGR, de voorstelllingsbrochure van de provincie Vlaams-Brabant hoeft in de zes faciliteitengemeenten dan weer niet te verschijnen in beide landstalen. De Bestendige Deputatie heeft een onderzoek laten uitvoeren door drie grondwetspecialisten. Die kwamen tot het besluit dat de brochure niet alleen niet in het Frans *hoeft* verspreid te worden, maar dat zelfs niet *mag*. De drie waren bovendien van mening dat de Vaste Kommissie voor Taaltoezicht (VKT) al gedurende 25 jaar onkorrekte adviezen verleent. De provincie is *niet* verplicht om berichten en mededelingen, zoals de info-brochure, in twee talen te verspreiden, ook al gaf de VKT in 1967 een advies waarin die verplichting wél werd opgenomen. Het principe groeide uit tot 'vaste rechtspraak', maar is volkomen ongrondwettelijk aldus de drie.

(gv)

Stof tot spreken

Onder de klassiekers die het goed blijven doen, bevindt zich onder meer de 'Invloed van elektromagnetische velden op de volksgezondheid'. Nu mag je niets aan het toeval overlaten en daarom startte tijdens één van de vorige legislaturen een onderzoek naar het fenomeen. Martine Dardenne, Ecolo-senator, stelde daarom de, niet

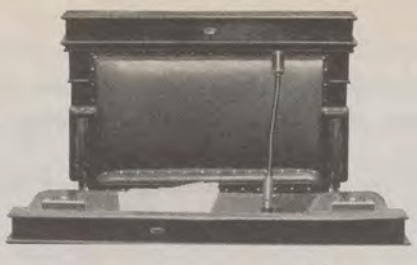

eens zo domme, vraag welk resultaat 4 jaar studiewerk heeft gehad. Kortom: had het enig nut? Weinig, tenzij de bevestiging dat elektromagnetische velden minder schaden dan pakweg het verkeer. Zo blijkt tenminste uit het antwoord van minister van Wetenschapsbeleid Ylieff. De studie resulteerde niet in een vraag voor meer informatie en de konklusies hebben „geen weerslag gehad op de huidige wetgeving ter zake". Moge de algemene opluchting nu over ons neerdalen.

◆ WETSTRAAT ◆

Jean-Luc Dehaene zette in zijn „State of the Union" nogmaals de begroting centraal. Hij haalt naar alle waarschijnlijkheid zijn ticket voor Europa. Voor de VU-kamerfraktie was dat echter geen reden tot feestvieren.

Dehaenes Europees ticket

Premier *Jean-Luc Dehaene* heeft alvast één goede Amerikaanse traditie overgenomen. Het gaat daarbij niet over tochtjes op rodeo-stieren, maar over het houden van een „State of the Union"-toespraak bij het begin van het parlementaire jaar. Hij zette vorige dinsdag voor de leden van de Kamer van volksvertegenwoordigers zijn beleidsopties voor het komende werkjaar uiteen. Op zich een goed idee en een moment van reflektie voor de parlementsleden. Al is er naast de vorm ook de inhoud en die was pover en ontgoochelend.

JUSTITIE

De premier startte met de schandalensfeer die ons land reeds vele weken teistert. Hij sprak over het „moderniseren en het versterken van de fundamenten van onze rechtsstaat", iets wat inderdaad dringend noodzakelijk is. Maar, de maatregelen die de regering voorstelt werden door de VU, bij monde van kamerlid *Geert Bourgeois*, als onvoldoende bestempeld. Het is tot op heden bij loze beloften gebleven, want aan de ingediende wetsontwerpen werd alsnog weinig gevolg gegeven. De regering belooft nu opnieuw werk te maken van de taakverdeling tussen de politiediensten onderling en van de taakverdeling tussen de politionele diensten en het gerecht. Bovendien wordt er gedacht aan een andere strafuitvoering. Dehaene geniet nog eens het voordeel van de twijfel, maar moet voor de VU dringend tot aktie overgaan.

wtj

Het kan niet voor VU-kamerlid Karel Van Hoorebeke dat de Vlaamse wens om de vennootschapsbelasting te verlagen op een federale „njet" stuit.

WERKGELEGENHEID

In het verlengde van het toekomstkontrakt voor de werkgelegenheid en de kaderwet op de werkgelegenheid, stelde de premier vervolgens een aantal maatregelen inzake werkgelegenheid voor. Voor de VU kunnen deze maatregelen niet beschouwd worden als een ernstige poging om de werkloosheid aan te pakken. En dat terwijl de regering de ambitie koesterde om tegen het begin van de volgende eeuw de werkloosheid „drastisch te verlagen". Die ambitie kan de federale regering geenszins waarmaken met de mix van kleine randmaatregelen die nu wordt voorgesteld: 6,3 miljard lastenverminderingen, 4.500 jobs in de zorgsektor en het schuchter bevorderen van deeltijdse arbeid. Het zijn voor de VU stuk voor stuk positieve maatregelen, alleen gaan ze absoluut niet ver genoeg. Zo wees *Karel Van Hoorebeke* op de noodzaak aan een verdere regionalisatie van fiskale bevoegdheden, van de Sociale Zekerheid en van het werkgelegenheidsbeleid. Het kan bovendien niet voor Van Hoorebeke dat het Vlaamse voorstel om de vennootschapsbelasting te verlagen in bedrijven die de tewerkstelling willen aanzwengelen, op een federaal „njet"stuit.

BEGROTING 1997

De hoofdbrok van de „State of the Union" betrof uiteraard de begroting 1997. Dit moest, aldus Dehaene, de „scharnierbegroting" worden die België in de Europese Muntunie (EMU) zal loodsen. Een dergelijke betiteling verdient deze begroting voor de VU echter niet, want ze bevat te weinig strukturele maatregelen en te veel éénmalige ingrepen.

Het is ook een kenmerkende „Dehaene-begroting" met een perfekt evenwicht tussen nieuwe inkomsten (40 miljard) en minder uitgaven (40 miljard). Ook de klassieke ruil tussen de „dada's" van de socialisten (de werkloosheidsverzekering) en deze van de kristen-demokraten (de kinderbijslagen) zit in deze begroting vervat. De parlementaire inbreng in de begrotingsopmaak is nihil, omwille van de EMU-kaderwet die Dehaene toelaat alle maatregelen via Koninklijke Besluiten te regelen. Ook de belofte om de totale staatsschuld (9.800 miljard fr.) te verminderen met 370 miljard fr. is voor VU-kamerlid *Hugo Olaerts* te miniem om ernstig te zijn. Temeer, omdat het hoofdzakelijk een verkoop van deviezenreserves van de Nationale Bank inhoudt.

SOCIALE ZEKERHEID

De regering belooft al lange tijd de Sociale Zekerheid te moderniseren. Wat nu voorgesteld wordt, daarentegen, is slechts „gepeuter in de marge". VU-kamerfraktievoorzitter *Annemie Van de Casteele*, verdedigde met vuur de noodzaak van een grondige herdenking van het Sociale Zekerheidsstelsel. Ze wees erop dat hiervan geen sprake is met slechts een uitgavenbesparing van 23 miljard, waarvan liefst 19,6 in de gezondheidszorgen.

Deze sektor is reeds herhaaldelijk het voorwerp van bezuinigingen geweest en krijgt andermaal de hoofdmoot van de besparingen in de Sociale Zekerheid te verwerken. De hoofdkritiek van Annemie Van de Casteele is dat de regering weerom niet grondig heeft willen nadenken over hoe de Sociale Zekerheid er in de volgende eeuw moet uitzien. Enkel het gelijktrekken van de berekening van vrouwen- en mannenpensioenen zal niet volstaan om de gevolgen van de vergrijzing op te vangen.

Voor de VU-fraktie kreeg de verklaring over „de toestand van de unie" een onvoldoende. De unie van Dehaene is echter dermate onwerkbaar, dat voor de VU enkel een verdere regionalisering van belangrijke sociaal-ekonomische bevoegdheden soelaas kan brengen.

Zeger Collier

De swaps van Maystadt

Het debat over de „State of the Union" werd overschaduwd door de onthullingen van VLD-voorzitter *Herman Decroo* over spekulaties van de schatkist. Het komt kort geschetst hierop neer.

De federale schatkist heeft in de periode 1989-1992 een aantal „arbitrage-swaps" verricht. Dat zijn leningen in sterke valuta die onmiddellijk worden omgezet in een plaatsing in zwakke valuta. Op die wijze worden jaarlijks mooie rentewinsten geboekt, omdat een zwakke munt een hogere rentevergoeding biedt dan deze die moet betaald worden op een lening in sterke munt.

Maar, er is ook een keerzijde aan de medaille. De munten waarin geplaatst werd, waren niet voor niets „zwakke" munten. Gedurende de looptijd van de swaps bleken deze munten spektakulair in waarde gedaald (bv. Italiaanse Lire of Amerikaanse Dollar). Op de vervaldag van de swap, echter, moet de Belgische schatkist de lening in de sterke munt terugbetalen (bv. Duitse Mark of Zwitserse Frank). Het gevolg is dan ook duidelijk: op de vervaldagen dreigen zo goed als zeker enorme verliezen boven te komen. De huidige wisselkoersen in acht genomen, schat het Rekenhof deze verliezen op een slordige 44 miljard fr. Dit is zonder twijfel spekulatie, niets meer, niets minder!

Maar de kous is nog niet af. Het Rekenhof maakt ook gewag van een „zwarte kas" waarmee reeds een deel van de verliezen zou zijn gedekt. Natuurlijk zou ieder bedrijf bij dergelijke risikovolle transakties een voorraad aanleggen voor mogelijke verliezen, maar dan toch niet via een „zwarte kas"! Overigens is de bevoegde minister van Financiën, *Philippe Maystadt* (PSC) hierover tot op heden zeer stilletjes gebleven. Dat het parlement nog steeds niet op de hoogte was van deze feiten, terwijl het Rekenhof dat al drie keer aan Maystadt had gevraagd, is voor de VU onaanvaardbaar. Hugo Olaerts diende dan ook een interpellatieverzoek in om Maystadt over deze zaak aan de tand te voelen.

(zc)

wtj

Hugo Olaerts interpelleert Maystadt.

Belgacom-gids: gebruiks- en vrouwonvriendelijk

B. Dewaele

◆ AKTUEEL ◆

In de loop van de vorige weken ontvingen alle telefoonabonnees uit de zones 014, 015 en 016 de nieuwe Belgacomgids. Deze wordt door Belgacom Directory Services (BDS), uitgever van de Belgacom-telefoonboeken, omschreven als „zeer toegankelijk, met veel extra's en met vooral bruikbare informatie". De Volksunie van het arrondissement Leuven stelt daar in de praktijk weinig van vast.

GEBRUIKSONVRIENDELIJK

Zo zien we dat de lettergrootte drastisch verkleind werd om papier te besparen. We leerden altijd dat een goede leesafstand (afstand ogen-papier- zo'n 30 cm.) bedraagt. Welnu, deze telefoongidsen zijn vanop een normale afstand slechts te lezen door mensen met een sterke bril. Voor de anderen wordt het een ramp voor de – nu nog – goede ogen.

Hebben ze bij de beide 'telefoonboekuitgevers' nog altijd niet begrepen dat de telefoonbezitters aan één witte (en zelfs aan één beroepen) telefoongids voldoende hebben, en dat ze de overdaad aan gidsen – één gebruikte en één dadelijk bestemd voor het oud papier – niet op prijs stellen? Hoezeer de uitgevers ook hun best doen om dit te verdoezelen door smoesjes als 'kleiner' formaat (en daardoor onleesbaar en voor veel mensen onbruikbaar) of 'apart recycleren' (alsof dit de papierberg kleiner maakt).

VROUWONVRIENDELIJK

Heel wat vrouwen hebben het afgelopen jaar de weg gevonden om een eigen vermelding in de telefoongids te krijgen. Zo worden in de regio Leuven 1.288 gehuwde vrouwen nu voor het eerst met hun eigen naam vermeld. Een vermelding die aan elk van deze 1.288 vrouwen de nodige moeite moet gekost hebben.

Met grote verbazing vernemen we immers dat op ruim 800 aanvragen niet positief kon ingegaan worden omwille van het feit dat ofwel de echtgenoot zich verzette tegen de opname, ofwel omdat de dame geen eigenaar was van het nummer! Vandaag blijkt inderdaad dat vrouwen pas met hun eigen naam in Belgacombestanden vermeld worden wanneer de partner daarvoor een formulier mede ondertekent en zo zijn uitdrukkelijke toestemming geeft. We spreken wel degelijk van een Belgacomprocedure anno 1996: geen opname in de gids als vrouw wanneer man (sorry, partner)lief de vraag niet mede ondertekent!

ANTWOORD?

En op sommige vragen tot opname geeft BDS zelf geen antwoord. De vraag van Gerda Raskin om opname in de telefoongids, gedaan per fax op 26 juni 1996 blijft al 3 maanden onbeantwoord. We hebben intussen weet van nog andere gelijkaardige gevallen.

Verder stellen we vast dat Belgacom in de nieuwe telefoongids aankondigt dat je in het boekdeel een aanvraagformulier vindt om je als vrouw met je meisjesnaam te laten vermelden. Een zoektocht naar dit formuier leverde niets op. Tenzij... een formulier om de *bestaande* gegevens te wijzigen. We menen dat het wel niet de bedoeling zal zijn om de mannennamen door de vrouwennamen te vervangen (of hebben we het mis?). Van een formulier om je meisjesnaam *bijkomend* op te nemen is geen spoor te bekennen. Een bewust ingebouwde drempel om een toevloed van vrouwenvermeldingen tegen te gaan?

SEXISTISCH

Tot slot presteert Belgacom het om een kanjer van een sexistische advertentie te plaatsen in haar gids. We citeren: „De meisjesnamen van alle vrouwen die zo vermeld willen worden, staan in de Gids. En meteen wordt het heel simpel om jullie terug te vinden. En uit te nodigen op mijn huwelijksfeest. *Kunnen we 't nog eens hebben over de school, over het winkeltje op de hoek, en over die zalige tijd toen ik nog een dikkertje met puisten was en jullie je allemaal afvroegen hoe ik ooit van de straat zou geraken*".

Leuk toch, mannen van BDS, zo'n heerlijke lullige advertentietekst. Het domme vrouwtje-met-puisten. Al aan gedacht dat ze samen ook wel eens universiteit konden gelopen hebben, alleen (jawel) op vakantie geweest zijn in 't buitenland, uit de bol gegaan, een nacht doorgefuifd of nog zoveel meer? Of staat de bovenstaande advertentietekst symbool voor het vrouwbeeld van Belgacom?

Namens de Volksunie van het arrondissement Leuven protesteerde Gerda Raskin, plaatsvervangend Vlaams parlementslid, dan ook schriftelijk bij BDS tegen deze diskriminerende handelswijze. Ze vraagt met klem dat de maatschappij de 'handtekenverplichting' van de partner zou schrappen uit de procedure om als vrouw onder eigen naam opgenomen te worden in de Belgacombestanden, de sexistische advertentietekst intrekt en een aktief beleid voert dat het aan vrouwen gemakkelijk maakt om met de eigen naam in de telefoongids vermeld te staan.

We hopen dat Belgacom beseft dat ze als kommunikatiemaatschappij niets te winnen heeft met deze manier van werken. We rekenen er dan ook op dat snel de nodige aanpassingen zullen gebeuren in de procedure om vrouwen onder eigen naam op te nemen in de telefoongidsen en dat bij alle volgende uitgaven van andere boekdelen het lettertype zal aangepast worden.

Gerda Raskin
Jos Bex

◆ ACH ZO ◆

De spaghetti van Connerotte

In de kranten zijn geleerde bijdragen verschenen over „de blunder" die onderzoeksrechter Marc Connerotte heeft begaan. De man die het rechtsgebied Neufchâteau onder zijn bevoegdheid heeft kwam op spektakulaire wijze in het nieuws toen hij samen met prokureur Bourlet het onderzoek naar de ontvoerde en vermoorde meisjes in een stroomversnelling bracht.

Terwijl Bourlet regelmatig op het TV-scherm kwam als de ietwat jongensachtige bolster-met-zachte-pit bleef de zwaargebrilde Connerotte steeds op de achtergrond, toch deelde hij mee in het applaus van het volk. Maar deze hoge bomen vangen natuurlijk ook veel wind, één misstap en ze kunnen zo van hun voetstuk tuimelen.

Toen prokureur Bourlet zich in een vraaggesprek ietwat ongelukkig had uitgelaten over de gang van zaken binnen het gerecht werd hij door prokureur-generaal mevrouw Thily naar Luik en op het matje geroepen. Uitgerekend de man die resultaten had geboekt in een kwalijk dossier (en het gerecht daarmee opnieuw een beetje geloofwaardigheid teruggaf) werd aan de paal gespijkerd.

Nu staat Connerotte in de wind omdat hij de misstap beging in Bertrix een spaghettifeest te hebben bijgewoond. Hij wordt van partijdigheid beschuldigd.

Daarom wil (uitgerekend!) de advokaat van Marc Dutroux dat het onderzoek uit handen van het duo Connerotte-Bourlet wordt gehaald en aan een andere onderzoeksrechter toevertrouwd. „Ontlast" heet dat in het justitie-bargoens.

Het Hof van Kassatie moet daarover uitspraak doen.

Ik neem aan dat Connerotte en Bourlet genieten van het sukses dat ze reeds hebben behaald, ze zijn ook maar mensen. En wellicht neemt Connerotte nu ook een beetje weerwraak omdat hem de zaak-Cools uit handen was genomen. Het dossier verhuisde naar Luik waar het enkele jaren lag te sudderen, maar met de Dutroux-explosie mee-explodeerde.

Op 21 september j.l. begaven meneer en mevrouw Connerotte zich naar Bertrix om een spaghettifeest, georganiseerd door de vzw Marc et Corinne, bij te wonen. De bevrijde meisjes Laetitia en Sabine waren er ook, de opbrengst moet dienen om de burgerlijke partijstelling in de zaak-Dutroux te betalen. Het echtpaar moest z'n bord spaghetti niet betalen, meneer kreeg bovendien een balpen (waarde 1.080 fr.) kado en mevrouw werd met een ruiker bloemen bedacht.

's Anderendaags groot kabaal in de gerechtelijke wereld. Door zijn aanwezigheid heeft onderzoeksrechter Connerotte zich „partijdig" getoond. Daarmee werd de advokaat van Marc Dutroux een gratis argument aan de hand gedaan, hij kan Connerotte nu onder „gewettigde verdenking" brengen, hij moet ontlast worden van zijn opdracht, hij moet hangen. Dat zou sommigen mooi uitkomen, want betekent zoveel als ook Bourlet uitschakelen en met hem de hele ploeg van Neufchâteau. Het dossier-Dutroux zou dan naar een ander rechtsgebied verhuizen, misschien in Luik terechtkomen zoals de zaak-Cools, de aandelenzwendel, Agusta...

Ja, Connerotte heeft geblunderd. Waarom hij precies in Bertrix was weten we niet. Was het om te bruuskeren? Om zijn kopke uit te werken, zoals gefluisterd wordt? Of wilde het echtpaar zich gewoon solidair tonen met de families van de meisjes, de levende en de dode?

Connerotte moet weten dat het tonen van een beetje emotie aan de gerechtelijke wereld niet besteed is, zeker zolang een zaak loopt. Dat magistraten ver van de mensen moeten leven, anoniem en neutraal zijn alsof ze niet eens zouden bestaan. Een dame of heer die met hermelijn is getooid woont in een afgegrendeld huis, achter hoge hagen en poorten zonder naam. Magistraten hebben geen gelaat, ze komen nooit op café, ze gaan nooit naar het voetbal. Hun kinderen zitten op verre scholen en als hun dochter of zoon trouwt is dat in het geheim. Hoe zouden ze dan naar een ordinair spaghettifeest mogen gaan, eens onder de mensen komen en laten zien dat ze vlees en bloed zijn? Hij of zij die dat doet is partijdig en moet „ontlast" worden.

In de krant las ik drie argumenten om Connerotte te wraken en twee om hem niet te wraken, telkens met zwaarwichtige redenen omkleed.

Maar wie zegt mij, simpele ziel, wat er met al die kollega's van Connerotte moet gebeuren die, zoals vandaag blijkt, in het verleden zo overvloedig partijdig zijn geweest? Beginnende bij hun benoeming door een politieke partij, gaande over de zaken die zij op een verkeerd spoor hebben gezet of voortijdig geklasseerd, de dossiers die zij opzettelijk fout hebben ingeschat, of met de mantel van hun waardigheid hebben toegedekt...

Daarom geloof ik dat de blunder van Connerotte maar een blundertje was. Of zal de spaghettischotel van Bertrix hem toch zuur opbreken?

R.Asmus

In oktober 1987 keurde het Europees Parlement het Verslag-Willy Kuijpers over „De Talen en Kulturen van Regionale en Etnische Minderheden in de Europese Gemeenschap" goed. De Ier Mark Killilea zette Kuijpers' werk verder. Zijn resolutie werd op 9 februari 1994 door het EP gestemd. Uit beide teksten groeide het Lingua-programma, ten voordele van weinig gesproken talen binnen de EU.

◆ LANDUIT ◆

Het Sardisch /1 Lijdensweg van een eeuwenoude taal

Tussen de Atlantische Oceaan en het Oeralgebergte spreekt 1/7de van de ± 700 miljoen inwoners een door de betrokken staten niet (volledig) erkende taal. Het Sardisch is er zo eentje van. In een vorige jaargang berichtte WIJ over de petitie tegen het besluit van de Italiaanse regering om een wetsvoorstel met betrekking tot het Sardisch als onderwijstaal af te wijzen. In deze en volgende bijdrage zal ruimer aandacht worden besteed aan de positie van het Sardisch binnen de Italiaanse en Europese wetgeving, dit n.a.v. de *International Conference on Language Rights* in Hong Kong, van eind juni '96. Het Sardisch bleek daarbij één van de vele voorbeelden van onderdrukking en diskriminatie van regionale minderheidstalen te zijn.

Willy Kuijpers vroeg een van de deelnemers, ir. Antonio Chessa, een Sard woonachtig in Delft, een de stand van zaken met betrekking tot het overleven van het Sardisch. Samen met zijn Sardische EVA-kollega Michele Columbu heeft Willy Kuijpers in het EP het bestaan van het Sardisch als een mensenrecht omschreven. Vooralsnog ontbreekt een vanuit verschillende maatschappelijke invalshoeken gemotiveerde basis, voor de bepaling van „taalrechten" als onderdeel van mensenrechten.

DE SARDEN EN HUN TAAL

De Sarden behoren tot één van de oudste bevolkingsgroepen van Europa, tezamen met onder meer de Basken en de Lappen. De aanwezigheid van de mens op het op-één-na grootste eiland van de Middellandse Zee gaat terug tot zeker 200.000 jaar, zo blijkt uit de geologische datering van stenen werktuigen die bij Perfugas in Noord-Sardinië gevonden zijn. Dat is veel eerder dan op andere eilanden, die zo'n 10.000 jaar geleden door de Indo-Europese migratiestroom bevolkt raakten met de verspreiding van de landbouw vanuit het Midden-Oosten.

Deze migratie heeft de Sardische taal en kultuur niet beïnvloed. De Duitse taalgeleerde Max Leopold Wagner beschrijft en ontleedt in zijn etymologische verhandeling *La Lingua Sarda* (Francke, Bern, 1951) onder meer de restanten van het oorspronkelijke Sardisch, een niet-Indo-Europese taal die tot de Romeinse bezetting gesproken werd. Zij is de drager van een inheemse kultuur, die haar sporen diep in het Sardische eiland heeft achtergelaten, getuige de architektonisch zeer verfijnde bronnentempels en andere bouwwerken. Het is een kultuur die zich openstelde voor andere hoogontwikkelde kulturen, maar haar eigen identiteit behield. De Sarden onderhielden kontakten met onder andere de Myceners en met oudere kulturen; kontakten met de Soemeriërs en de Egyptenaren worden niet uitgesloten.

De millenia lange periode van zelfbeschikking van de Sarden kwam ten einde met de Romeinse bezetting. Dit had grote gevolgen in taalkundig opzicht: het Latijn verdrong geleidelijk aan de inheemse taal. In de daaropvolgende eeuwen van isolement en bezetting ontwikkelde zich een taal met een sterk behoudend karakter. Volgens taalkundigen is het hedendaagse

WIJ

Willy Kuijpers beschreef destijds het spreken van het Sardisch als een 'mensenrecht'.

Sardisch de taal die het dichtst bij het Latijn staat, zowel in de woordenschat als in de fonetica. Ter illustratie: kelu (= hemel) is caelum in het Latijn en cielo in het Italiaans (de k-klank is behouden in het Sardisch, evenals de eind-u), domo (= huis) is domus in het Latijn en casa in het Italiaans. Het Sardisch is ook sterk beïnvloed door het Catalaans en het Kastiliaans, gedurende de Aragonese en Spaanse overheersing van bijna 400 jaar, sedert 1323, en later uiteraard door het Italiaans.

STATUUT VOOR AUTONOMIE

Het Sardisch wordt door ongeveer 1,3 miljoen Sarden gesproken op een bevolking van 1,6 miljoen. Taalbeoefening vindt in feite alleen plaats binnen de huiselijke kring en op informeel niveau; het is niet toegestaan in de kerk, op bestuurlijk niveau en in de regionale scholen. De taal leeft nog altijd dankzij het generaties lang instand houden van de orale tradities. Dit decennium geeft echter te zien dat jongeren steeds meer in het Italiaans praten wat onder andere valt toe te schrijven aan de gelijkschakelende invloed van de media, vooral de televisie, en het gebrek aan onderwijs in de moedertaal. Als reaktie op deze ontwikkeling besloot de *Sardische Regionale Raad* op 3 november 1993 een wetsvoorstel in te dienen, met als hoofdkenmerk de invoering van de Sardische taal en letterkunde, (kunst)geschiedenis, geografie, ekologie, en Sardische volksdans en muziek in het basis- en middelbaar onderwijs.

Het wetsvoorstel kwam tot stand ruim 45 jaar na de goedkeuring van het *Bijzondere Statuut* dat de autonomie van Sardinië grondwettelijk vastlegt. Het is van belang te weten welke mogelijkheden het Statuut de Regionale Raad verschaft om in te grijpen in de onderwijsprogramma's. Artikel 5a van het Statuut zegt dat de Regionale Raad hiertoe wettelijke normen mag opstellen als deze niet strijdig zijn met de grondwet en een „integrerend" karakter hebben ten opzichte van de door de Staat opgestelde onderwijsprogramma's. De kwestie inzake de wettigheid van het wetsvoorstel draait voornamelijk om de interpretatie van de „norme d'inegrazione".

AFWIJZING WETSVOORSTEL

Op 4 juli 1994 veklaarde de *Corte Costituzionale* het wetsvoorstel van de Sardische Regionale Raad ongrondwettig. Het Gerechtshof zegt in haar uitspraak dat de Sardische taal, letterkunde en kultuur vanwege hun uniciteit uitsluitend als op zichzelf staande vakken onderwezen kunnen worden. Met andere woorden, ze zijn niet in te passen in de door de Staat opgestelde onderwijsprogramma's, die geografisch gezien geen verschillen zouden mogen vertonen.

In het licht van de grondwet en de mogelijkheden van andere autonome regio's op het gebied van eigen taalonderwijs is deze uitspraak betwistbaar. De voorwaarde van homogeniteit in de onderwijsprogramma's wordt niet genoemd in de Grondwet. Wat ook tegenstrijdig zou zijn met de statutaire onderwijsbepalingen in andere autonome regio's. Zo hebben het Frans in het Aostadal en het Duits in Zuid-Tirol dezelfde status als het Italiaans. In politiek opzicht staan deze minderheidstalen sterker dan het Sardisch, dat uitsluitend op regionaal niveau gesproken wordt.

Voor een vergelijking leent het Sardisch zich daarom beter met het Friulisch, dat in de autonome regio Friuli-Venezia Giulia gesproken wordt. Het is een Romaanse taal die uit vier hoofdvarianten bestaat, die uitsluitend in de regio zelf gesproken worden. De onderwijsbepalingen van het Friulische en het Sardische statuut zijn dezelfde, maar in de praktijk heeft de Friulische regio meer mogelijkheden ten aanzien van het eigen taal- en kultuuronderwijs. Bijvoorbeeld, de *Regionale Wet* (van 1993) staat toe dat het Friulisch twee uur per week wordt onderwezen op de regionale basis- en middenscholen.

De uitspraak van de Corte Costituzionale is daarmee in strijd met Artikel 3 van de Italiaanse grondwet, op grond waarvan alle burgers gelijke waardigheid hebben en voor de wet gelijk zijn, zonder onderscheid in raad, taal, enz. De Italiaanse regering meet met verschillende maten, mede gelet op het feit dat het Gerechtshof in haar vonnis het Sardisch als taal aanduidt en niet als een streektaal van het Italiaans.

Antonio Chessa

Volgende week:
Een taal behoort de hele mensheid

F. De Maitre

WIJ

Op 12 oktober zijn we allemaal Ketjes

Ketjes-dag begint om 9u.30 in het Markiesgebouw van de Vlaamse Gemeenschap waar Brussels VU-raadslid Sven Gatz het Vlaams Aktieplan voor Brussel voorstelt. Voor Ketjes die liever meteen de Brusselse binnenstad induiken is er een alternatief voormiddagprogramma.

De jongste leden van de VU-familie krijgen het kinderprogramma van Renaldo's Jeugdshow voorgeschoteld. Vanaf 12u.30 kunt u in het Markiesgebouw een broodmaaltijd verorberen terwijl u naar volksmuziek van Zjamoel luistert. Na het middagmaal bezetten de jeugdige VU-telgen het nationaal partijsekretariaat waar opnieuw gezorgd wordt voor gepaste kinderopvang.

's Namiddags nemen ervaren gidsen u mee op enkele wandelingen door onze hoofdstad. U maakt uitvoerig kennis met politiek, kultureel, historisch en sociaal Brussel. De verschillende wandelgroepen zien elkaar weer aan de deuren van het Vlaams parlement waar u verwelkomd wordt door VU-fraktievoorzitter Paul Van Grembergen. De 9 VU-parlementsleden geven vervolgens een rondleiding door het prestigieuze Vlaams parlement. Een toespraak van voorzitter Bert Anciaux rondt dit dagje Brusselen af.

WAT U MOET WETEN

- Markiesgebouw, in de onmiddellijke nabijheid van het Centraal Station. welkom vanaf 9u.30.
- Volwassenen betalen 300 fr. (voor broodmaaltijd en info-pakket); kinderen -12 jaar betalen 100 fr.
- In de voormiddag (Markiesgebouw) *kinderanimatie* met Renaldo's Jeugdshow. In de namiddag (tot 17u.30) kinderopvang op het VU-partijsekretariaat, Barrikadenplein.
- In het Markiesgebouw *parkeergelegenheid* voor mindervaliden. Markiesgebouw en Vlaams parlement zijn gemakkelijk toegankelijk voor rolstoelgebruikers.

➪ *Inschrijven*: VU-sekretariaat, Barrikadenplein 12, 1000 Brussel. Fax: 02/217.35.10. 300 fr. voor volwassenen, 100 fr. voor kinderen -12 jaar op rekeningnummer 435-0271521-01 van VU te 1000 Brussel. Ik vermeld 'Ketjesdag' en het aantal deelnemers.

➪ *Meer informatie* bij Vormingscentrum Lodewijk Dosfel, Omwentelingsstraat 13. Tel.: 02/219.25.00 – Fax: 02/217.35.10.

Inschrijfbon op blz. 8

Europa: we laten ons niet temmen!

Onder het motto Europa. We laten ons niet temmen' zullen de VU-parlementsleden de eerstkomende maanden de markten doen om er het Europees gedachtengoed van de VU te verkondigen. De VU wil geen Europese 'ja-knikker' zijn. Jaak Vandemeulebroucke, en in het verleden Maurits Coppieters en Willy Kuijpers, hebben dat reeds voldoende bewezen. De Europese VU-boodschap wordt duidelijk verspreid in een aantrekkelijke folder. De VU levert strijd voor een beter Europa van Volkeren en Regio's : minder werkloosheid, meer vrede en veiligheid, geen kernenergie, een open en demokratisch beleid, eerbiediging van mensen- en volkerenrechten, verdediging van de Nederlandse taal, ... Kortom, een Europa waarin de kwaliteit van het leven primeert.

Boegbeelden van de tussentijdse VU-kampagne zijn algemeen voorzitter en senator Bert Anciaux en Europarlementslid Jaak Vandemeulebroucke, ondersteund door de andere parlementsleden die plaatselijk met mandatarissen en militanten de markten zullen bezoeken. De kampagne start op 15 oktober en eindigt op 30 november. We geven u een eerste overzicht van data en markten:

Oktober: Beveren (15/10), St.-Niklaas (17/10), Aalst (19/10), Roeselare (22/10), Lokeren (23/10), Gent (25/10), Berlaar (30/10).

November: Jette (03/11), Asse & Duffel (05/11), Vilvoorde (06/11), Mortsel (13/11), Mechelen & Lier (16/11), Brasschaat (18/11), Hasselt (19/11), Veurne & Willebroek (20/11), Oostende (21/11), Leuven (22/11), St.-Truiden & De Panne (23/11), Lennik (26/11), Liedekerke & Ieper (30/11).

In beraad : Turnhout, Heist-op-den-Berg, Boom, Kapellen, Schoten, Kalmthout, Scherpenheuvel, Tienen, Herent.

Hulp vanuit de lokale afdelingen is steeds van harte welkom.

Meer info : Koen T'Sijen (02/219.49.30.).

De regionale VU-krant

...moet ook ,,B'' zeggen

Zoals verwacht kreeg ik enkele reakties van lezers die mijn colum ,,Wie ,,A'' zegt...'' van verleden week gelezen hebben en die mij uitnodigen om namen te noemen. Welnu, die namen heb ik reeds lang geleden genoemd tijdens interpellaties in de Kamer en in de gemeenteraad van Aalst, waar ik zetelde tot op het ogenblik dat de meerderheid mij eruit gooide. Dat is ook een manier om een lastig oppositielid de mond te snoeren. Onze ergernis gaat over mistoestanden die wij aanklagen met naam en toenaam, waarmee verder niets meer gebeurt. Wie daar méér wil over vernemen, raad ik de lezing aan van de sluipmoord op het Hoog Komitee van Toezicht (HKT), dat momenteel in *De Morgen* verschijnt. Volgens justitieminister De Clerck moet iedere geplande huiszoeking bij een ministerie op voorhand worden aangekondigd en besproken met de sekretaris-generaal! Bovendien mag de regering ook dokumenten achterhouden voor het gerecht. Dit betekent de doodsteek van de rechtszekerheid! De verantwoordelijkheid voor die sluipmoord is politiek en werd genomen door een ministerraad waarin een aantal ministers zat tegen wie op dat ogenblik een onderzoek van het HKT liep.

Nog een duidelijker illustratie van ons falend rechtssysteem is het boek *Het vlees is zwak* van Jaak Vandemeulebroucke en Bart Staes. Het leest als een spannende misdaadroman waarbij het hier niet om verzinsels gaat maar om rauwe werkelijkheid. Ook hier worden namen genoemd van kopstukken van de hormonenmaffia waarvan de meeste van hoger hand beschermd worden en dus buiten schot blijven. Keuterboerkes straft men wel.

Op blz. 30 van deze bestseller lees ik: ,,Toen hij (de later vermoorde dierenarts-inspekteur Karel Van Noppen) vermoedde dat inspekteur-generaal Albert De Duffeleer de controleschema's van het IVK-hormonenteam doorspeelde aan sommige Oost- en West-Vlaamse slachthuiseigenaars, veehandelaars en vetmesters, diende hij prompt een klacht in bij het Hoog Komitee van Toezicht''.

En hoe reageerde het HKT? Niks aan de hand. Geen stro hebben zij deze topambtenaar in de weg gelegd, ook niet na zeer bezwarende beschuldigingen in de weekbladpers. De Duffeleer is blijven voortboeren tot op het ogenblik dat hij ,,eervol'' met pensioen ging. Dat kan allemaal in onze zogenaamde rechtsstaat. Deze mesaventure betekent dat enerzijds enkele parlementsleden (waaronder Vandemeulebroucke en uw dienaar) zich uitsloven om een sluitende hormonenwet op poten te zetten en zelfs te laten goedkeuren; terwijl anderzijds een topambtenaar dezelfde strenge wet ondergraaft via telefoontjes naar zijn maffiavrienden die gewaarschuwd worden waar en wanneer de kontroles zullen doorgaan. Ook hier geldt de oude Vlaamse zegswijze: ,,Grote schurken rijden te paard, kleine hangen tussen hemel en aard''.

Jan Caudron

Photo News

32 miljoen fr. voor ontwikkelingshulp

Gedeputeerde Herman Van Autgaerden stelt aan de Vlaams-Brabantse provincieraad voor om het budget voor Ontwikkelingssamenwerking volgend jaar op te trekken tot 32 miljoen frank.
Konkreet betekent dit dat ongeveer 1% van de beschikbare middelen aan Ontwikkelingssamenwerking wordt gespendeerd. Hiermee wordt de belofte ingelost om over een periode van 3 jaar de subsidies tot ongeveer 3 frank per inwoner te verhogen (in het unitaire Brabant werd ongeveer 6 miljoen frank aan Ontwikkelingssamenwerking uitgegeven).

KONTROLE

Tegelijk wordt het beleid grondig aangepast en worden subsidies voortaan alleen op basis van zo objektief mogelijke kriteria toegekend. De provincieraad keurde pas een reglement goed, dat ondermeer bepaalt dat in ontwikkelingslanden gesteunde projekten gericht moeten zijn op arme bevolkingsgroepen, terdege financieel gekontroleerd moeten worden en binnen redelijke termijnen aan lokale organisaties moeten kunnen worden overgelaten.
Onmiddellijk na de splitsing van de vroegere provincie Brabant, waar aan Ontwikkelingssamenwerking nauwelijks aandacht werd geschonken, wilde Van Autgaerden komaf maken met deze improvisatorische aanpak. Al in 1995 keurde de bestendige deputatie een voorlopige lijst van kriteria goed waaraan projekten inzake onwikkelingssamenwerking moeten voldoen om voor subsidies in aanmerking te komen. Aan het einde van datzelfde jaar kwam er ook een advieskommissie van specialisten inzake derde-wereldprojekten en op het gebied van de vorming en sensibilisatie rond de problematiek.

BEELDVORMING

Aan dit laatste gegeven zal Vlaams-Brabant in de toekomst meer aandacht besteden. Dit jaar al was de provincie één van de voornaamste sponsors van het Vierkant voor Afrika-gebeuren, een sensibiliseringsprojekt dat zijn feestelijke slotmanifestatie in de Vlaams-Brabantse hoofdplaats Leuven kon vieren.
Opnieuw rond het tema Afrika komt er in april 1997 in Leuven een origineel filmfestival, waaraan de provincie aktief wil meedoen. Gelijkaardige initiatieven zullen ook in Halle-Vilvoorde worden gesteund. De provincie wil zich namelijk inspannen om bij te dragen tot een korrekte beeldvorming over het Zuiden en zal daarbij ook aandacht hebben voor het doorbreken van traditionele rollenpatronen.
Over het algemeen wil Vlaams-Brabant vorming en sensibilisatie rond derdewereld-problemen nog meer stimuleren. Vandaar dat 30% van de beschikbare middelen naar dergelijke aktiviteiten gaat.
Volgens Van Autgaerden wil Vlaams-Brabant inzake Ontwikkelingssamenwerking ook in de verdere toekomst een vernieuwend beleid voeren.

VU KETJES DAG

BRUSSEL, 12 OKTOBER 1996

ANTWOORDFORMULIER

Op 12 oktober ben ook ik een Ketje

Ik betaal vandaag nog mijn bijdrage voor het middagmaal (300 fr. voor volwassenen, 100 fr. voor kinderen jonger dan 12 jaar) op rekeningnummer 435-0271521-01 van VU te 1000 Brussel. Ik vermeld 'Ketjesdag' en het aantal deelnemers.

Voornaam: _____ Naam: _____

Straat: _____ Nr.: ____ Bus: ____

Postnr.: _____ Gemeente:. _____

Telefoonnummer: _____

Noteer de aanwezigheid van ..... volwassenen
..... kinderen

Bon sturen naar het VU-sekretariaat, Barrikadenplein 12 te 1000 Brussel. Faxen kan natuurlijk ook: 02/217.35.10.

OOST-VLAANDEREN

Vr. 11 okt. DESTELBERGEN: Vlaams Vis- en Mosselfeest. Vanaf 19u.30 in zaal Berghine, Destelbergen-Dorp. Deelname: 450 fr. Vanaf 22u. gezellig samenzijn met discobar. Org.: VU-Destelbergen-Heusden.

Za. 12 okt. DENDERMONDE: Het VU-arr. Dendermonde in groep met de trein naar Brussel. Afspraak aan de kassa in het station van Dendermonde voor de trein van 8u.54. Meer info: Jo Willems, Hopveld 11 9255 Buggenhove (33.54.86).

Za. 12 okt. OUDENAARDE: Met bus naar de Ketjesdag in Brussel, met bezoek aan het Vlaams parlement. Vertrek om 9u. op de Kleine Markt-Mouterij. Deelname: 600 fr. (broodjesmaaltijd inbegr.). Inschrijven bij Jacques Vander Haeghen, Doorn 63, 9700 Oudenaarde (055/31.29.94) of bij Marie-Paule Roos, Dijkstraat 3, 9700 Oudenaarde (055/31.72.09). Org.: VU en FVV-Oudenaarde.

Za. 12 okt. NINOVE: Met VVVG-Ninove naar de Ketjesdag te Brussel. Vertrek van de bus om 12u.30 stipt op de Centrumlaan (PTI). Busprijs: 300 fr. Inschrijven bij Georges De Coster (33.71.79) of René Martens (33.43.47).

Za. 12 okt. ERPE-MERE: Met de bus naar de VU-Ketjesdag in Brussel. Opstapplaatsen: 8u.30 kerk Burst; 8u.40 kerk Erpe; 8u.50 St.Annakerk Aalst; 9u.10 station Denderleeuw. Deelname: 100 fr. Inschrijven vóór 8/10 bij Christina Smekens (053/62.73.89). Org.: VU-Erpe-Mere.

Wo. 16 okt. SINT-AMANDSBERG: Provinciale FVV-najaarsvergadering ,,Vrouw en Kunst''. Om 20u. in Raadszaal Oud Gemeentehuis, Antwerpsestwg 249. Kunstenaar: Rita Keymeulen (kunstkritika, samen met een 10-tal leerlingen-akademie) en Karien Vandekerkhove (beeldend kunstenaar) en voordracht door Rita Keymeulen (freelance kunsthistorica). Info: FVV-Nationaal 09/223.38.83.

Wo. 16 okt. GENT: VUJO-RUG presenteert: Het vlees is zwak. Debat met Bart Staes (VU, auteur v.h. boek), Hubert Brouns (CVP) en prof. P. De Bakker (RUG) + ev. vertegenwoordiger IVK. Moderator Hans Van Scharen (De Morgen). Om 19u.45 in Blandijn Auditorium D. Inkom gratis.

Wo. 16 okt. GENT: Seniorenakademie organiseert lezing over ,,Vlaanderen, melkkoe van Wallonië'' met Jan Caudron. Om 14u.30 in zaal 6.25 van de RUG, Blandijnberg (6de verdieping). Toegang 100 fr. Leden Rodenbachtfonds, VVVG en Sneyssens: 50 fr. Info: O. Van Ooteghem (09/230.72.87).

Za. 19 okt. GENT: Modern (politiek) poppenspel voor volwassenen in Centrum Reinaert, Reinaertstraat26. Om 20u. Gratis toegang + verrassing. Info: 09/226.41.91. Org.: VU-Gent-Brugsepoort.

Ma. 21 okt. SINT-AMANDSBERG: Dossier Sociale Zekerheid – deel 2 ,,De ziekteverzekering''. Om 20u.30 in de raadszaal van het oud gemeentehuis, Antwerpsesteenweg te St.Amandsberg. Spreker: Patrick Vankrunkelsven. Vrije toegang. Org.: VU-Sint-Amandsberg.

Di. 22 okt. GENT: Debatavond over ,,Armoede in Vlaanderen''. Met Bert Anciaux en Jan Vanhee (voorzitter Beweging Mensen met Laag Inkomen). Moderator: Carla Brion. Om 20u.15 in Auditorium A, Blandijnberg. Het publiek debatteert mee. Org.: Goossenaertskring Gent, VUJO en VU-Gent-stad.

WEST-VLAANDEREN

Vr. 11 okt. ROESELARE: Provinciale kwis ,,Ken uw taal''. Om 20u. in 't Laag Plafond, Noordstraat 211 te Roeselare. (en dus niet op 4 okt. zoals eerder vermeld!!!). Org.: FVK-Rodenbachfonds.

Vr. 11 okt. IZEGEM: Vlaams Huis, vanaf 20u. achtste kaarting. Ook om 13/10 vanaf 10u. Org.: Kaartersklub De Vlaamse Vrienden.

Di. 15 okt. IZEGEM: De Drie Gezellen, 15u.: dr. Fil. De Brabandere over ,,De geschiedenis van onze familienamen''. Org.: VVVG-Izegem.

Di. 15 okt. KORTRIJK: Debat ,,De Belgische politiek, bedrijf in moeilijkheden?''. M.m.v. Geert Bourgeois. Om 20u.30 in aula Stijn Streuvels te Kortrijk. Org.: LVSV.

Do. 17 okt. BRUGGE: Louis Van Roy over ,,Brieven aan een Kardinaal''. Om 15u. in De Gulden Spoor, 't Zand 22 te Brugge. Org.: Informativa.

Vr. 18 okt. TIELT: Geert Bourgeois over ,,Corruptie in het gerecht?''. Om 20u. in kelderteater Malpertuis, Sint-Michielstraat 7. Toegang: 80 fr. (abo. 5 aktiviteiten: 200 fr., aanvragen bij Hilde Houwen, 051/40.42.94). Org. A. Vander Plaetsekring.

Zo. 20 okt. ZWEVEGEM: Ledenfeest van VU-Zwevegem. Om 12u. in zaal Boldershof, Harelbeekstraat 25. Gastspreker is Geert Bourgeois. Deelname: 400 fr., -10j gratis. Inschrijven tot 16/10 bij Erik (75.65.57), Bianca (75.63.68) of Bea (75.81.65). In de namiddag videomontage van de jongste Brusselreis.

Wo. 23 okt. BRUGGE: Kleinkunstnamiddag door de familie Haeghebaert. Vanaf 14u. in de Magdalenazaal, Violierstraat 7 te Brugge. Nadien koffietafel. Org.: VVVG-Brugge.

VLAAMS-BRABANT

Vr. 11 okt. DILBEEK: Debatavond ,,Franstaligen in de

Rand''. Om 20u. in OC Westrand-Dilbeek, lokaal club 1, Kamerijklaan. Deelname: 70 fr. Org.: Masereelfonds, Rodenbachfonds, CSC en Vorming en Gemeenschap.

Za. 12 okt. BRUSSEL: 13de Najaarsetentje met Vlaamse stoverij of Balletjes in Tomatensaus. Van 18 tot 22u. in zaal Familia, Frans Vekemansstraat 131 te Neder-Over-Heembeek. Ook op 13/10 van 11 tot 14u. Org.: VU-Heembeek-Mutsaard-Haren.

Za. 12 okt. SCHERPENHEUVEL: Met VU-Scherpenheuvel-Zichem naar VU-Ketjesdag te Brussel. Samenkomst aan het station van Aarschot om 8u.10. Info en inschrijving: Robert Janssens (013/78.19.21) of Fons Thuys (013/77.53.85).

Zo. 13 okt. LEUVEN: Geertruimaal. Van 11u.30 tot 1(u. in Geertruihof, Sint-Geertrui-abdij 6 te Leuven. Keuze uit mosselen (450 fr.) en steak (400 fr.). Kinderen 250/200 fr. Org.: VU-Leuven.

Di. 15 AFFLIGEM: Jaak Vandemeulebroucke over ,,De hormonenmaffia''. Om 20u. in CC De Abdij, Affligem. Inkom gratis. Org;: VU-Affligem.

Za. 19 okt. KAMPENHOUT: VU-Groot-Kampenhout nodigt uit op haar 8ste Witlooffestijn. Van 18 tot 22u. in zaal Pax, Brouwerijstraat te Kampenhout-Centrum. Ook op 20 okt. van 11u.30 tot 15u.

Za. 19 okt. RUISBROEK: Boerenkermis met stoemp, kip, varkensgebraad en andere boerenkost. Van 17 tot 22u. in de Parochiekring, Kerkstraat 31 te Ruisbroek. Ook op 20 okt. van 12 tot 17u. Org.: VU-Ruisbroek/Sint-Pieters-Leeuw.

Wo. 23 okt. VILVOORDE: Provinciale FVV-najaarsvergadering met als tema ,,Vrouw en kunst''. Om 20u. in Taverne-Zaal De Met, Grote Markt 7. Kunstenaar: Josée Rouffaer (kunstschilder) en Julia Pas (beeldhouwster). Info: FVV-Nationaal 09/223.38.83.

Za. 26 okt. BUIZINGEN: Pensenkermis (met o.m. pensen, koninginnehapje, biefstuk). Vanaf 17u. in de Don Boscozaal, Alsembergsestwg (achter de kerk). Ook op 27 okt. vanaf 11u.30. Org.: VU-Buizingen.

LIMBURG

Do. 10 okt. TESSENDERLO: M.J. De Meyer over ,,Anders kijken naar voeding''. Om 20u. in buurthuis De Kriekel te Schoot. Org.: FVV-Tessenderlo.

Ma. 21 okt. TESSENDERLO: Provinciale FVV-najaarsvergadering met als tema ,,Vrouw en kunst''. Om 20u. in CC Het Loo, Vismarkt. Kunstenaar: Hedwig Luykx.

Zo. 27 okt. HASSELT: Alternatieve stadswandeling door Hasselt onder deskundige leiding van architekt Rik De Brauwer. Start om 14u. op Grote Markt. Org.: Vlaamse Kring Hasselt. Info: Frank Ilsbroux (011/27.35.30).

ANTWERPEN

Vr. 11 okt. ANTWERPEN: Herman Verheirstraeten over ,,De Volksunie: de eerste Vlaamse Europese partij''. Tijdens het politiek overzicht van VU-arr. Antwerpen, om 20u.30 in het Alpheusdal te Berchem. Org.: VU-arr. Antwerpen i.s.m. VCLD.

Di. 15 okt. BERCHEM: Vergadering van VUJO-arr. Antwerpen ter voorbereiding van het VUJO-kongres van 30/11. Om 20u. in Alpheusdagl, Williotstraat 22.

Wo. 16 okt. BERCHEM: Gans een leven voor het chanson = Jacques Brel. Met dia's en muziek. Om 20u. in CC te Berchem. Iedereen welkom (ook de mannen!). Deelname: 100 fr., leden gratis. Org.: FVV-Berchem.

Wo. 16 okt. EDEGEM: Lunchkoncert in de Opera Antwerpen. Afspraak om 12u. aan de ingang. Prijs: 150 fr. Org.: FVV-Edegem.

Wo. 16 okt. EDEGEM: Waaiertentoonstelling. Robert Molstraat 27 te Antwerpen. Inschrijven op voorhand. Org.: FVV-Edegem.

Vr. 18 okt. EDEGEM: Voordracht over Ontwikkelingssamenwerking door dr. Mich Van Opstal (AZG). Om 20u. in Drie Eiken, Drie Eikenstraat te Edegem. Org.: Kulturele Kring.

Za. 19 okt. ANTWERPEN: VUJO-Antwerpen doet mee met het wereldfeest van 11.11.11. Vanaf 20u. in zaal Harmonie, Mechelsesteenweg. VUJO tapt tussen 0 en 1u.

Za. 19 okt. EDEGEM: Kaartavond in Drie Eiken, om 20u.15. Inschrijven op voorhand. Org.: VNSE.

Di. 22 okt. MORTSEL: Start van een kursus EHBO (40 lesuren – tot eind februari). Telkens om dinsdagavond van 19u.30 tot 22u. in de lokalen van 't Parkske, Edegemsestraat 18 te Mortsel. Een bijdrage van 1.000 fr. omvat verzekering, kursusboek, verbandmateriaal. Info: Vlaams Kruis-Mortsel, Peter Luyckx (230.00.73).

Vr. 25 okt. KALMTHOUT: VU-feest in de Parochiezaal van Heide. Met om 19u.30 aperitief, uitgebreid koud buffet, dessertenbuffet en dansavond. Deelname: 600 fr. Inschrijven vóór 18/10 bij bestuursleden. Vanaf 22u.30 is iedereen welkom op de dansavond. Eregast: Fons Borginon. Org.: VU-Kalmthout.

Vr. 25 okt. WOMMELGEM: Gezellige Kaas- en Wijnavond. Aanvang 19u. in de Boerenkrijglaan 5 te Ranst. Projektie van ,,Het land achter Gods rug'' door J. van Haesbroek en F. Goris. Prijs kaas 350 fr., vlees 275 fr. (+ 1/2 fl. wijn). Inschrijven t/m 22/10 bij Ward Herbosch (353.68.94). Org. KK Jan Puimège Wommelgem.

Za. 26 okt. BERCHEM: Panne(n?)koeken en Vlaamse Volksspelennamiddag. Vanaf 14u. in zaal Oud Kapelleke, Ferd. Coosemansstraat 127. Org.: Vlaamse Kring Berchem en VU-Berchem. Info: Fons Borginon (281.48.67) en Thea Van Gelder (321.19.86).

Het partijbestuur deelt mee

Na afloop van het VU-partijbestuur van maandag jl. werd volgende persmededeling verspreid.

WAARSCHUWING

De discussie over het al dan niet geoorloofd zijn van de arbitrageswaps beheerste verleden week het hele begrotingsdebat. In die mate zelfs dat alle andere fundamentele bedenkingen bij de begroting op een drafje in het parlement moesten behandeld worden.
Toch was de vraag om verduidelijking over die swaps volkomen terecht. Het is het recht maar ook de plicht van de volksvertegenwoordiging democratisch toezicht te houden op de beleidsdaden van de regering. Dit geldt ook voor de beslissingen die genomen worden in het kader van het schuldbeheer.
De VU vindt het dan ook wraakroepend dat de meerderheidsfracties in het Parlement zich met een kluitje in het riet laten sturen en verzaken aan één van hun essentiële opdrachten: controle houden op een verantwoord omspringen met overheidsgeld. De verantwoording van minister Maystadt was helemaal niet bevredigend. Toch kreeg de regering het vertrouwen en werd er overgegaan tot de orde van de dag. De parlementsleden van de meerderheidsfracties dragen een zware verantwoordelijkheid voor de verdere uitholling van de parlementaire democratie.
Door hun slaafse houding herleiden zij het parlement tot een stemmachine, zonder reële macht. Iedereen heeft de mond vol over de democratie die in gevaar is. Als CVP en SP doorgaan met het ondermijnen van de geloofwaardigheid van het parlement, zal er over enkele jaren weer een Eerste minister staan die ootmoedig moet toegeven dat hij de zorg voor de democratie uit het oog verloren heeft. De vraag is of de brokken dan nog te lijmen vallen. Men is gewaarschuwd.

Halle-Vilvoorde vult Aktieplan Rand aan

Op zaterdag 21 september jl. hield het arrondissmeent Halle-Vilvoorde een kollokwium te Dilbeek, over het zeer belangrijke tema „Aktieplan van de Vlaamse regering voor de Vlaamse Rand".
Uit het debat, dat volgde op de lezing van de kabinetsmedewerker van minister-president Van den Brande, kwamen enkele krachtige lijnen tot uiting. Een meer offensieve aanpak is de vereiste.
Het Aktieplan van de Vlaamse regering gaat niet ver genoeg. De VU van Halle-Vilvoorde stelde een lijstje samen met prioriteiten die bij volgende institutionele onderhandelingen aan bod moeten komen.
1. De splitsing van het kiesarrondissement Brussel-Halle-Vilvoorde voor de verkiezingen van Kamer, Senaat en Europa, zodat in Vlaams-Brabant niet meer kan gekozen worden voor Franstalige kandidaten.
2. De splitsing van het gerechtelijk arrondissement opdat het niet meer kan dat inwoners van Vlaams-Brabant berecht worden door Vlaams-vijandigen of Nederlands-onkundigen.
3. De afschaffing van de faciliteiten.
4. De afschaffing van de federale faciliteiten voor de individuele ingezetenen in Vlaanderen.
5. De afschaffing van de bevoegdheid van tweetalige federale administraties over ééntalig Nederlandstalige Vlamingen.
6. De afdwingbaarheid van de taalwetten door ieder burger, zonder terzake van enig belang te moeten laten blijken.
7. De invoering van de ambtshalve nietigheid van alle beslissingen, strijdig met de taalwetten.
8. Een aangepaste wetgeving inzake het stemrecht van de EU-onderdanen.
9. De toebedeling van de bevoegdheid aan het Vlaams Parlement om zelf de taalwetgeving op haar grondgebied dekretaal te regelen.

Reinhilde Raspoet

Wijzigingen bij VU-Oostende

Na het overlijden van haar mandataris dr. Kris Lambert kwam het bestuur van Volksunie-Oostende samen en trof volgende beslissingen:
– mevrouw Bernadette Van Coillie-Thysen diende op 4 oktober 1996 haar ontslag in als VU-gemeenteraadsilid en wordt in die funktie opgevolgd door Marcel Talloen.
– Marcel Talloen wordt door het VU-bestuur aangeduid als opvolger van wijlen schepen Kris Lambert.
– Geert Lambert volgt zijn vader op als gemeenteraadslid.

Arr. Antwerpen over Europa

Op de Arrondissementsraad van Antwerpen op 11 oktober a.s. zal Herman Verheirstraeten, tijdens het politiek overzicht in het kader van een tussentijdse Euro-kampagne, een lezing geven over: „De Volksunie: de eerste Vlaamse Europese partij". Dit gebeurt in samenwerking met het Vormingscentrum Lodewijk Dosfel. Niet alleen kaderleden maar ook leden zijn welkom om 20u.30 in het Alpheusdal te Berchem.

VU KETJES DAG

BRUSSEL, 12 OKTOBER 1996

VU
KETJES DAG

BRUSSEL
12 OKTOBER 1996

Info: Vormingscentrum Lodewijk Dosfel
Omwentelingsstraat 13
1000 BRUSSEL
Tel.: 02/219.25.00
Fax: 02/217.35.10

DEZE WEEK IN
Knack

WIE WAS CHE?
Bijna dertig jaar na zijn dood is Ernesto "Che" Guevara onsterfelijker dan ooit. Op zoek naar de mythe achter de man.

DE KRACHT VAN BACTERIËN
De bacteriën lijken de strijd tegen de antibiotica te winnen. Kan een crash van de volksgezondheid nog vermeden worden?

JEUGD VAN NU
De wereld verbeteren staat niet op hun programma. Geëngageerd zijn ze wel. Een portret van vier jonge mensen, deze week in Weekend Knack.

KNACK MET WEEKEND KNACK, TELE KNACK EN VACATURE, NU TE KOOP!

◆ AANBEVOLEN HUIZEN ◆

Wenst U meer informatie over de advertentiemogelijkheden in WIJ?

Bel dan vandaag nog naar

Els Decoster

op het nummer 02/481.78.59

DE VRIESE woonverlichting
baron ruzettelaan 78
8310 brugge 4
baan brugge-oostkamp
050 35 74 04

TAVERNE-RESTAURANT
NV JAN BREYDEL
Brugsesteenweg 108 - 8460 OUDENBURG
Telefoon 059/26.82.97
Telefax 059/26.89.35 *dinsdag gesloten*

Het enige restaurant uit de streek dat durft zijn verse vis te tonen (zie toonbank ingang)

Specialiteiten: Visfondue 10 soorten
Visassortiment 7 soorten
Senegalees Stoofpotje
Hoevekip Valentine Thonart + kreeft.

10 km Brugge Oostende De Haan

Brood- en banketbakkerij
R. DE BEULE
Heirbaan 53
2070 BURCHT
Tel.: 03/252.70.98
SPECIALITEIT VAN ALLE GELEGENHEIDSGEBAK

Kostuums naar maat
HERENKLEDING
Vermees
Steenhouwersvest. 52
ANTWERPEN
Tel.: 03/231.35.83

U bent van harte welkom bij
Karel Van Den Berghe
B.V.B.A.
VLOER en MUURTEGELS
— Steeds ruime kortingen
— Kwaliteitsprodukten
— Uitstekende service
— Keuze uit meer dan 600 soorten
GENTSESTEENWEG 377
9300 AALST
(200 m voor de Vijfhuizen)
Tel. 053/70.06.64

Het Palinghuis
Sedert 1910
JAN PAUWELS-DE BRAUWER
Oude Brugstraat 16, 9200 Schoonaarde
Tel. 052-42.32.46
Wekelijkse rustdag vrijdag tot zaterdag 18 uur
Jaarlijks verlof december De familiezaak met traditie

FIETSEN GRATIS

Fijne midweek superweekend
3 Nachten
Luxe kamer, stilte gratis,
3x gastronomisch
half pension, bierdegustatie,
Normandische pannekoek
met koffie,
tevens fietsen ter beschikking etc...
6.500 fr. per persoon
de laatste dag uw kamer
tot 15.00u.

10 Km van Brugge & Oostende

Misschien het mooiste hotel in Vlaanderen

Love Arrangement 1 Nacht
Luxe kamer met dubbele whirlpool,
Aperitief, Gastro-menu,
champagne op
de kamer, lekker lang slapen,
kamer tot 15.00u.
4.950 fr. per persoon.

Knip me uit = fles champagne

Hotel De Stokerij Oudenburg
Tel. 059/26.83.80 Fax 059/26.89.35
Bel voor folder maar,wees er vlug bij !!!

Advertentie

WIJ
VLAAMS-NATIONAAL WEEKBLAD

Alle stortingen van abonnementen en redaktie op prk. 000-0171139-31 van WIJ, Barrikadenplein 12, 1000 Brussel.
Tel. 02/219.49.30
Fax. 02/219.97.25
Jaarabonnement 1.200 fr.
Los nummer 35 fr.

Verantwoordelijk uitgever:
Bert Anciaux
Barrikadenplein 12
1000 Brussel

Reklameregie:
Decom
Gossetlaan 30
1702 Groot-Bijgaarden
Tel. 02/481.78.59
Fax. 02/481.78.82

Een uitgave van het Vlaams Pers-, Radio- en TV-instituut v.z.w.

Hoofdredakteur:
Maurits Van Liedekerke

Redakteuren:
Eric Van de Casteele
Geert Vranken

Sekretariaat:
Hilde De Leeuw

VUM press

Walter Couvreur overleden

◆ UIT DE REGIO ◆

Op 17 september j.l. overleed te Antwerpen Walter Couvreur, deze taalkundige en hoogleraar was een van de „zeven stichtende mannen" die aan de wieg van de Volksunie stonden. Couvreur werd op 25 juli 1914 te Antwerpen geboren, promoveerde te Leuven tot doctor in de Oosterse talen (1936) en in de klassieke filologie (1938). Na zijn studies legde hij zich toe op de hervorming van spelling en schrijftaal van het Nederlands, bestudeerde de tegenstelling tussen het toenmalige Nederlansch en Vlaamsch en de spellinghervormingen van 1844 en 1864. Later zou hij ook deel nemen aan verschillende spellingkommissies.

INZET VOOR FEDERALISME

In 1944 werd Couvreur docent aan de universiteit van Gent en in 1949 gewoon hoogleraar o.a. voor vergelijkende spraakkunst van Indo-Germaanse talen en Gotisch. Vanaf 1950 vinden we Couvreur terug als lid van het *Vlaams Komitee voor Federalisme* waarvan nobelprijswinnaar Korneel Heymans de eerste voorzitter was, later volgde Couvreur hem op. Ook Frans Van der Elst was lid van het komitee. Samen waren zij ook betrokken bij de werkgroep die met Waalse federalisten onderhandelde wat tot het opstellen van een gemeenschappelijk manifest voor federalisme leidde. Van het daarvoor opgerichte Vlaams-Waals kollege was Van der Elst de sekretaris. De kontakten verliepen gans het jaar 1952 door, op 3 december werd het manifest openbaar gemaakt.

Deze taalgrensoverschrijdende werking is uiterst belangrijk gebleken. Zij bewees dat er tussen Vlaamse en Waalse nationalisten verstandhouding mogelijk is, dat het federalisme geen taboe meer was en niet alleen een verzuchting van Vlaamse zijde was maar ook ik Wallonië leefde. Bovendien toonden deze Wallinganten (wellicht voor eerst) dat zij hun taalgenoten in Vlaanderen en in Brussel niet als volksgenoten beschouwden maar als Franssprekende en verfranste Vlamingen. Deze gedachte klonk toén revolutionair.

Wij vermelden de nauwe samenwerking tussen Couvreur en Van der Elst in het Vlaams Komitee voor Federalisme omdat zij samen de mening deelden dat de oprichting van een Vlaams-nationale partij noodzakelijk was. Een partij die aan verkiezingen zou deelnemen met een federalistisch programma. Van der Elst en Couvreur zochten kontakt met middenstandsorganisaties en het Boerenfront, deze konden zich verzoenen met een federalistisch standpunt en de likwidatie van de repressie.

Frans Van der Elst: *„Dit waren voor ons twee belangrijke principiële voorwaarden om tot een gezamenlijk programma te komen. Onze onderhandelingen werden voortgezet en er waren geen grote moeilijkheden. Van onze kant moesten we nog de Vlaamse Concentratie bij het initiatief betrekken."*

De VC, aanvankelijk een anti-repressiepartij, was opgericht met het oog op de verkiezingen van 1947, maar haalde geen verkozene.

VU-VOORZITTER

In het voorjaar van 1954 gingen kontakten met de VC door. Onder de naam *Christelijke Vlaamse Volksunie* werden voor de verkiezingen van 11 april '54 in de 17 Vlaamse arrondissementen lijsten neergelegd. Het resultaat was niet schitterend, alleen in Antwerpen was er een verkozene (Herman Wagemans). Uit deze ontgoocheling werden lessen getrokken, met name dat een harde kern van Vlaams-nationalisten had stand gehouden, maar dat die kern niet aangroeide omdat het Vlaams-nationalisme geen aantrekkingskracht op de jonge generatie uitoefende.

Volgende belangrijke stap was de uitnodiging voor 21 november 1954, dag waarop in de bovenzaal van café St.-Michiel aan de Brusselse Grote Markt het plan werd voorgelegd om de Volksunie op te richten. Op 15 december werden te Antwerpen de statuten, die Van der Elst had opgesteld, aan een vergadering voorgesteld en ondertekend.

De stichters en de leden van de Raad van Beheer van de vzw De Volksunie waren: voorzitter Walter Couvreur, ondervoorzitters Frans Van der Elst en Herman Wagemans, sekretaris Rudi Van der Paal, leden Wim Jorissen, René Proost en Ludo Sels. Walter Couvreur werd dus de eerste voorzitter van de Volksunie, op 24 april 1955 zat hij in die hoedanigheid in de Gentse Roeland het eerste partijkongres voor.

Couvreur zou echter niet lang voorzitter blijven, eind 1955 ontstond er tussen hem en de rest van het partijbestuur een konflikt dat tot zijn voortijdig ontslag leidde.

DOOR EN DOOR EERLIJK

Er was een meningsverschil ontstaan over een voorstel aangeboden door een man die VU financieel wou helpen zodat de partij een eigen dagblad kon uitgeven. De partij zou geld verzamelen en renteloze obligaties uitschrijven, de man zou het geld beheren en de partij interesten uitkeren.

Een aantrekkelijk maar strafbaar voorstel, de man zou later trouwens veroordeeld worden voor gelijkaardige praktijken. Voorzitter Couvreur en Frans Van der Elst hadden andere meningen over het voorstel wat tot talrijke vergaderingen met felle diskussies leidde. De meerderheid van het partijbestuur volgde Van der Elst en Couvreur trad af als voorzitter.

Frans Van der Elst: *„Dit ontslag had geen noemenswaaridge weerslag op de partij of op de werking omdat prof. Couvreur niemand aanspoorde om zijn voorbeeld te volgen en zich van iedere aanval op de Volksunie onthield. Hij is volkomen fair geweest."*

Van der Elst, die Couvreur (eerst waarnemend) als voorzitter opvolgde, is lovend over zijn medestander: *„Couvreur was een door en door eerlijk man, die gedreven door zijn overtuiging zich ten volle ingezet heeft. Hij had echter geen politieke ervaring en ook geen politieke ambitie, want hij weigerde bij voorbaat ieder politiek mandaat en wenste zelf geen kandidaat te zijn. Hij had de durf voor zijn overtuiging uit te komen, wat toen vrij zeldzaam was. Ik had veel achting voor hem en onze betrekkingen waren hartelijk, zodat ik ten zeerste betreurd heb dat daar een einde aan kwam."*

Alhoewel Walter Couvreur slechts een paar maanden VU-voorzitter is geweest is het passend dat zijn naam en verdiensten een plaats blijven behouden in de ontstaansgeschiedenis van de Volksunie. Ook als wetenschapper zal hij niet vergeten worden. Maar vooral zullen zijn moed en inzet tijdens de moeilijke naoorlogse jaren in de herinnering blijven.

(mvl)

Dat Walter Couvreur eerder een denker dan een doener was blijkt uit deze tekening van kartoeniste drée (Vanden Bergh) in de brochure *Over zeven stichtende mannen*. Uitgegeven n.a.v. 30 jaar VU-afdeling Antwerpen-stad.

Laakdal kiest zuivere interkommunale

De gemeenteraad van Laakdal (Provincie Antwerpen, 14.500 inwoners) besliste op 1 oktober jl. met een meerderheid van 11 stemmen bij 1 onthouding, om de distributie van elektriciteit en TV-signalen toe te vertrouwen aan de zuivere interkommunale *Interelectra*, waartoe de meeste Limburgse gemeenten behoren. De distributie van gas gaat naar IVEG/VEM eveneens een zuivere interkommunale met vooral gemeenten van het Antwerpse.

Deze kontrakten zijn ten nadele van IVEKA (Electrabel), de interkommunale waartoe alle andere Kempische gemeenten behoren. De kontrakten gaan in bij het vervallen van het huidige kontrakt met IVEKA, 1 januari 1999.

Burgemeester **Patrick Vankrunkelsven**: „Het was Electrabel die in het begin van het jaar vroeg om de kontrakten te verlengen, duidelijk met het oog om zich gedurende 18 jaar (nu herleid tot 15 jaar) veilig te stellen in een Europa waar de grenzen voor de verkoop van elektriciteit worden opengegooid."

De gemeente Laakdal wordt bestuurd door een koalitie van NIEUW (VU), SP en VLD. De beslissing werd voorafgegaan door een studie van een onafhankelijke expert om de voorstellen van de verschillende interkommunales door te lichten.

Daaruit blijkt dat de gemeente jaarlijks meer dan 10 miljoen extra inkomsten krijgt uit dividenden door over te stappen naar de zuivere interkommunale. Er zijn geen aanwijzingen dat er verschillen bestaan qua dienstverlening. Het verschil wordt verklaard door het feit dat in een zuivere interkommunale geen winsten moeten voorzien worden voor een privépartner.

P. Vankrunkelsven: „De gemeenteraad nam haar beslissing op basis van pragmatisme: de opbrengst telt. Daarenboven hebben we het bijkomende voordeel om onafhankelijker te staan van de energieproducent, wat in de toekomst belangrijk is voor de aankoop van energie. Eigenlijk zouden energieproduktie en distributie volledig moeten worden ontkoppeld, ook al volgens Europese richtlijnen."

Vankrunkelsven hoopt dat de twee gemeenten die nog een beslissing moeten nemen zich gesterkt zullen voelen, er is immers heel wat doorzettingsvermogen nodig om een meerderheid van de gemeenteraad veilig langs de lobby-klippen van Electrabel te loodsen.

E. Peustjens

Na 'De koninklijke serres van Laken' en 'De Grote Markt van Brussel' nam Edgard Goedleven, hoofd van de Afdeling Monumenten en Landschappen, recent 'Het Martelaarsplein te Brussel' onder handen.

BOEKEN

Het Martelaarsplein: thuishaven van de Vlaamse regering.

Van Belgisch naar Vlaams symbool

Wat de Wetstraat is voor de federale regering is het Brusselse Martelaarsplein voor de Vlaamse: de thuisbasis. Wie dat evenwel had durven voorspellen bij de voltooiing van het plein in 1775 werd zonder twijfel voor 'dwaas' versleten. Precies 5 jaar hadden de werken aan het plein geduurd (ter vergelijking: de huidige restauratiewerken duren bijna een kwarteeuw...).

FISCO

Samen met het Koningsplein was het St.-Michielsplein, want zo werd de plaats aanvankelijk gedoopt, één van de belangrijkste klassisistische verwezenlijkingen in het Brussel van de 18de eeuw. Het toenmalige Brusselse stadsbestuur had daarvoor de hulp ingeroepen van *Claude J.-A. Fisco*, Leuvenaar, die de gebouwen rond het plein ontwierp. De eeuwen daarvoor had de open ruimte dienst gedaan als bleekweide. De eigenaar van het terrein, ene *Madoets*, verhuurde voor een schamele 28 gulden de ruimte aan de stad. Die plaatste er zgn. 'stadsraemen', rekken waarop wevers, ververs en strijkers hun produkten konden laten drogen.

Eén keer afgewerkt werden de huizen rond het plein in hoofdzaak betrokken door gezinnen uit de Brusselse burgerij: handelaars, vrije beroepen, hoge ambtenaren, kunstenaars en vooral veel renteniers. Op het moment dat het plein zich opmaakte voor zijn 20ste verjaardag werd het land tijdens de Franse Revolutie bij Frankrijk aangehecht. De Franse bezetter wilde komaf maken met alles wat aan het Anciën Régime deed denken, en daartoe behoorden ook een 50-tal straatnamen. „De openbare instellingen straten en openbare pleinen die tot nu toe namen hebben gedragen die kwetsend zijn zowel voor het gezond verstand als voor het republikeins regime" moesten worden veranderd. Het St.-Michielsplein heette daarom in de periode 1795-1806 het Blekerijplein.

TOEVALLIG KERKHOF

Het plein zou nog een tweede keer van naam veranderen en dan wel definitief. Tijdens de Belgische omwenteling kwamen er nogal wat opstandelingen om het leven en 446 ervan werden begraven op wat vanaf 1830 het Martelaarsplein zou heten. De keuze voor het St.-Michielsplein als begraafplaats zou mogelijk eerder toevallig geweest zijn. Gezien de Hollanders de omgeving van Brussel én het stadspark in handen hadden, moesten de doden in de binnenstad begraven worden. Omwille van mogelijk besmettingsgevaar was haast bij het zoeken van een kerkhof en al vlug viel het oog op het klassisistische plein. Bij de wijding van het plein, enkele weken later, werden volgende woorden gesproken door *De Potter*, lid van het Voorlopig bewind: „Ja, waardige krijgers die zo edel hebt gevochten voor onze vrijheden, ja, gij zult voor altijd in de harten van de Belgen voortleven. Ge hebt met uw bloed de onafhankelijkheid van België bezegeld. Wij zweren op uw gewijde graven te leven en te sterven om het werk dat gij zo roemrijk zijt begonnen, te voltooien." Het Martelaarsplein zou gedurende decennia hét symbool blijven van één, onafhankelijk België.

Een symbool mét een monument bovendien, al kostte het enige moeite om het opgericht te krijgen. Op 23 november 1830 reeds werd beslist tot de bouw van een monument 'bestemd om de erkentelijkheid van het vaderland en de namen van de dapperen die gestorven zijn voor de vrijheid, te bewaren voor het nageslacht'. De goede voornemens verzandden evenwel niet lang daarna in oeverloze diskussies en enkele kleinere initiatieven en een 'voorlopig monument' niet te na gesproken, moesten de dappere strijders wachten tot 24 september 1938 vooraleer hen eer gedaan werd. Het beeld, voorstellende een vrouw geflankeerd door een leeuw en omringd door vier engelen, was zelfs toen niet helemaal afgewerkt. Dat gebeurde pas twee jaar later. In 1898 kreeg ook *de Mérode* zijn standbeeld op het plein. Van bij de opstand bleef het plein populair. Ieder jaar in september, tot op heden, worden er herdenkingsplechtigheden georganiseerd.

VERVAL

Chronisch geldgebrek zorgde er evenwel voor dat het plein danig in verval geraakte. In 1938 reeds werd, door het arme Brussels schepenkollege, een eerste aanvraag ingediend om het plein als monument te laten rangschikken. De regering, ervoor bevreesd dat meerdere partikulieren voor hun eigendommen een zelfde weg voorzien hadden, weigerde. 25 jaar, en bijna even zo vele pogingen tot bescherming, later werd het Martelaarsplein, mét monument en mét omringende woningen, dan toch beschermd bij Koninklijk Besluit.

Niet lang daarna, in 1967, beginnen niet enkel de gevels, maar ook de Belgische symboolwaarde van het plein, langzaam af te brokkelen. *Renaat Van Elslande*, toenmalig minister-onderstaatssekretaris van Culturele Zaken, gaat dan immers over tot de aankoop van het zuidwestelijk gebouw. Tot dan toe was dat in handen geweest van de BWB, de Belgische WielrijdersBond, maar die had er zich slechts in geringe mate om bekommerd. Het was Van Elslandes bedoeling om in de gebouwen een onderkomen te vinden voor een Vlaams kultureel centrum. Na hem volgden o.m. *Rika De Backer* en *Frans Van Mechelen*.

Belga

Op het Martelaarsplein worden ieder jaar de slachtoffers van de Brabantse Omwenteling herdacht (foto 1990).

SAUWENS EERSTE

Het was de bouw van de vlakbij gelegen ASLK-kantoren die de restauratiewerken noodgedwongen een duw in de rug gaf. Door het wegpompen van het grondwater kwam de hele omgeving 'in beweging' en gingen ook de gebouwen op het Martelaarsplein grote scheuren vertonen. De plannen voor een kultureel centrum werden opgeborgen, de kaalslag achter de gevels kon een aanvang nemen. Het aantal streefdatums voor definitieve restauratie valt vanaf dan haast niet meer te tellen. De werken zijn nog steeds gaande.

Als de Vlamingen beslist hebben dat Brussel hun hoofdstad zal worden, krijgt ook het Martelaarsplein een nieuwe bestemming. Op 30 juli 1982 besluit de Vlaamse exekutieve dat de ministriële kabinetten er gevestigd zullen worden. Het was de VU'er *Johan Sauwens*, destijds als minister bevoegd voor de huisvesting van de diensten van de kabinetten, die op 28 maart 1990 definitief het initiatief nam om het plein te restaureren. En vanaf dan komt het dossier ook inderdaad in een stroomversnelling. In mei 1993 neemt de Bilzenaar Sauwens er als eerste zijn intrek. Na hem volgen in ijltempo de anderen. Momenteel zijn er zes van de acht Vlaamse kabinetten gevestigd.

OVER HET BOEK

Samen met *Lannoo* is auteur Edgard Goedleven erin geslaagd om een prachtig boek over het plein uit te geven. Meer dan 300 illustraties geven een goed beeld van de veranderingen die het plein door de eeuwen heen ondergaan heeft. Goedleven gaat daarbij in extenso in op het gebeuren van 1830 (meer dan de helft van de uitgave), maar heeft toch ook, vanzelfsprekend, voldoende oog voor de architektonische aspekten van het plein. De meeste illustraties zijn voorzien van uitgebreide bijschriften, sommigen ervan worden voor de eerste keer vrij gegeven voor een breed publiek. De uitgave is ook vertaald in het Engels en dat verklaart mogelijks de grote aandacht voor de 'separatisten' van 1830 en voor de, toch wel breed uitgesponnen, inleiding 'Van taalstrijd naar zelfstandigheid'. Voor geïntresseerde buitenlanders is zoiets meer dan mooi meegenomen, voor geïnformeerde Vlamingen niet noodzakelijk en zelfs te beknopt. Maar dat is dan ook één van de weinige minder fraaie opmerkingen die over deze luxueuze uitgave gemaakt kunnen worden.

(gv)

⇨ ***Het Martelaarsplein te Brussel, Edgard Goedleven, Uitg. Lannoo - Tielt, 1996, 256 blz., 2.650 fr.***

BOEKEN

WO II

Operatie JB van Christopher Creighton draagt de ondertitel 'Het laatste geheim van WO II'. De uitgave doet immers het verhaal van Hitlers sekretaris Martin Bormann die aan de vooravond van de bevrijding door een ultra-geheim Brits kommando zou zijn ontvoerd. De auteur ervan zou deel uitgemaakt hebben van dat kommando. Twee keer 'zou' omdat er rond het werk nogal wat te doen geweest is. Creighton dokumenteert 'Operatie James Bond' met enkele autentieke dokumenten die zijn verhaal moeten staven. De Britten zouden de sekretaris ontvoerd hebben met het oog op het verkrijgen van zijn handtekening die nodig was om de geheime Zwitserse bankrekeningen van de Duitse nationaal-socialisten leeg te halen. Mocht het allemaal verzonnen zijn, dan nog laat 'Operatie JB' zich lezen als een vlotte oorlogsroman.

↬ *Operatie JB, Christopher Creighton, Uitg. Balans/Van Halewyck - Amsterdam/Leuven, 1996, 286 blz., 698 fr.*

DE VREKKEN

Waren de jongste regeringen iet of wat minder gul geweest, de staatsschuld zou beduidend kleiner zijn. Daarmee willen we niet gezegd hebben dat de overheid zo vrekkig zou moeten worden als Hanneke van Veen en Rob van Eeden. Dit echtpaar staat al geruime tijd gekend als notoire vrekken. Beiden gingen zelfs zo ver dat ze een heuse vrekkenkrant uitgaven met daarin geldbesparende tips. Een aantal van die tips werden uitgegeven in boekvorm. Hoe word ik een echte vrek? bevat ludieke tot zeer drastische maatregelen om uw en onze konsumptiedrang enigszins in te tomen. Stuur uw vrienden reeds gebruikte wenskaarten, halveer uw gebruik van tandpasta, neem een stortbad in het donker, ... Dat moge besparend werken, maar bij het rigoreus toepassen van de maatregelen dreigt u wel een wandelende rekenmachine te worden. Wil u evenwel een echte vrek worden, dan raden wij u ten stelligste aan dit boekje te lezen in de biblioteek of het te laten kopiëren door vrienden.

↬ *Hoe word ik een echte vrek? H. van Veen & R. van Eeden, Uitg. Aramith - Bloemendaal, derde druk, 1995, 80 blz., 299 fr.*

◆ MUZIEK ◆

Happening als volksfeest

Neem een keur van historische gebouwen op wandelafstand van mekaar, nodig als gasten kleur, exotische klanken en klassieke tonen, rol de rode loper uit, bestel de zon, en je krijgt met zekerheid een geslaagd muzikaal gebeuren dat het Festival van Vlaanderen inleidt en zijn tema „Hoop en ballingschap" toelicht.

MENGSEL

Het straatbeeld op en rond het Gentse Sint-Baafsplein lijkt een chaos en een kluwen van mensen die nog hun keuze moeten maken. Katedraal, pacifikatiezaal, bisschopshuis en andere luisterplekken lopen vol. Wij kiezen voor een mengsel van volksmuziek en klassiek.

I Made Bandem uit Indonesië bespeelt met handen en hamers de gamelon, een reeks slaginstrumenten. Ritme en klankkleur zijn ons vreemd maar fascineren. De trage, elegante gebaren, de schitterende tooi, en de blik in de ogen van de danseressen lijken thuis in een sfeer van wijding en ritueel. En de draak die zichzelf parodieert zorgt voor een ludiek intermezzo.

De *Kamkars* (negen leden van eenzelfde familie) zijn Iraanse Koerden die in Teheran verblijven. Ze tekenen de strijd van de mens met de natuur en de liefde. Ze vertellen over religieuze en nationale helden. Zo klinkt het op hun eigen varianten van luit, vedel, trom en celesta nu eens melancholisch, als van een traag voorbijtrekkende karavaan, dan weer opzwepend.

Philip Pickett is met zijn *New London Consort* voortdurend op zoek naar nieuwe uitdagingen. „Wie vindt heeft slecht gezocht", zei onze Paul Van Nevel laatst in een interview. Deze uitspraak is best toepasselijk op dit Engels ensemble. Vedel, gamba, luit, en blokfluit zorgen voor variaties in het gedempt licht van Vermeer. De sopraan zingt madrigalen van de Luikenaar uit de eerste „Nederlandse" school, Johannes Ciconia, één van de velen die om prestige of centen naar Italië uitweken. En Pickett zelf breekt de ernst door op een Brits-flegmatieke manier het programma toe te lichten.

Tenslotte naar het *Hilliard*-ensemble met zijn wereldreputatie. Voor enkele jaren hoorden wij hen in Brussel met een boog die reikte van de middeleeuwen tot onze tijdgenoot Arvo Pärt. Nu zingen ze Tallis en Byrd op zo'n unieke manier dat je je in de hemel waant of in de abdij van Sénanque tussen de lavendel en de stilte.

Maar ook daarbuiten duurt het volksfeest voort met de lijzige stemmen en de sensuele bewegingen van een ballet uit Togo en de mysterieuze muziek uit Rajasthan, verwijzend naar de magie van de slangenbezweerder.

DE SPEURNEUS VAN VALERY GERGIEV

Samen met zijn Kirov-teater uit Sint-Petersburg ontgint de bevlogen dirigent Valery Gergiev als een monnik het terrein van de Russische opera, voor Westerse mensen meestal beperkt tot de sterfscène van tsaar Boris bij Moessorgsky of een indrukwekkende koorbladzijde bij Tsjaikowski.

Dit jaar komt hij met een voor mij totaal onbekende Prokofiev „De verloving in het klooster". Ook Prokofiev staat als simbool voor het festivaltema „Hoop en ballingschap". Hij trok immers in 1918 als een afvallige van de revolutie de wijde wereld in, maar keerde later naar zijn land terug.

„De verloving in het klooster" is een romantische komedie met verkleedpartijen, misverstanden en amoureuze intriges die uitlopen op een drievoudig huwelijk in een klooster bevolkt met monniken die voor het rinkelen van dukaten van grimas en mening veranderen. Toen Mira, Prokofievs tweede vrouw, haar man het scenario voorlas, zou hij hebben uitgeroepen: „Maar dat is champagne. Daarin zit een opera in de stijl van Mozart of Rossini". Prokofiev heeft zijn huiswerk goed gemaakt. De opera bruist van ironie, geestige dialogen, een burleske dans à la Stravinsky, en elementen uit de Russische volksmuziek.

Over de vertolking van het Kirov-teater alleen maar lof. Voor een concertante uitvoering heb je dekor, lichtspel noch kostumering. Als je dan je publiek weet te bespelen moet je sterke troeven hebben. En die zijn er. Stemmen, mimiek en orkestklank zijn feilloos. De koren zingen rechttoe rechtaan, maar doorvoeld. En de gedreven Valery Gergiev neemt ons geestdriftig mee op zijn verkenningstocht door de Russische opera. Laat hem maar elk jaar een paar verrassingen uit zijn maatstok toveren. Dit smaakt naar meer.

(wdb)

J. Van Cleemput

Megascore

Na Zuid-Europa en Groot-Brittannië heeft **Megascore** vorig jaar ook onze kontreien overspoeld. Een rijk gestoffeerde handleiding kon dan ook niet uitblijven.

Geert Lambaerts bracht een prettig boekje op de markt. Zeer interessant voor de echte voetbalkenners en voor hen die menen dat ze tot deze groep behoren.

Na het voorwoord door Mark Uytterhoeven wordt het spelletje nog eens van naadje tot draadje uit de doeken gedaan. Maar dat kon men al honderd keer in de krant lezen.

De hoofdbrok bestaat uit de ontleding van Megascore van vorig jaar, een blik op het huidige seizoen, nuttige tips en een korte beschrijving van elke speler die in de eerste klasse van de Belgische kompetitie op de grasmat komt of hoopt te komen.

Kortom, dit boekje is een aanrader voor de liefhebber en voor alle stuurlui die aan wal staan.

↬ *Megascore. Handleiding seizoen '96-'97. Geert Lambaerts. Uitg. Standaard Uitgeverij, Antwerpen, 1996, 88 blz., 295 fr.*

Jazz-festival

Van maandag 14 oktober tot dinsdag 12 november 1996 loopt het „Audi Jazz-festival". Nagenoeg 35 artiesten uit verschillende landen passeren de revue. Het festival biedt een waaier van muziekstijlen, meestal verband houdend met jazz, maar ook blues, soul, etnische muziek, flamenco en zelfs balletopera komen aan bod.

Tijdens de maand oktober springen drie koncerten in de kijker. Zo treedt de uitstekende pianist en komponist *Philip Glass* op maandag 10 oktober in de Koningin Elizabethzaal te Antwerpen met een balletopera voor het voetlicht. Het is kenmerkend voor de veelzijdige en gedurfde Glass dat hij Jean Cocteaus roman „Les Enfants Terribles" tot een balletopera heeft verwerkt. Samen met choreografe Susan Marchall zal Glass een spektakel in 27 taferelen met 8 dansers, 4 zangers en drie pianisten opvoeren. Aanvang 20 u.30.

Ook in de Elizabethzaal te Antwerpen, op dinsdag 29 oktober om 20 u 30., kan u genieten van de energieke en geëngageerde vokaliste, gitariste en perkussioniste *Noa*. Ondanks toenemend kommerciëel sukses blijft Noa met haar begeleidingsgroep *Gil Dor* trouw aan haar etnische wortels. Haar komposities zijn een subtiele mix van Hebreeuwse poëzie, etno-popritmes en Yemenitische vokalen.

Wie het liever bij traditionele jazz-geluiden houdt, kan zich wenden tot het koncert van de legendarische zanger en vooral saxofonist *Archie Shepp*. Zijn flamboyante stijl en gevarieërde kompositities met blues- en gospelinvloeden spreken sinds jaren tot de verbeelding. Het Archie Shepp Quartet valt te bewonderen op dinsdag 22 oktober in de Kruidtuin, hartje Brussel, om 20 u.30.

Voor inlichtingen over het volledige programma, de beschreven aankondigingen en de tickets kan u terecht op het volgend telefoonnummer: 0900-20565.

De uitzonderlijk begaafde vokaliste Noa, te bewonderen in Antwerpen.

THE CRAFT

Andrew Fleming draaide **The Craft**, *een zwarte komedie met nogal wat speciale effekten. Jammer genoeg is er te weinig komedie – alhoewel sommige scènes erg goed zijn – in deze film over vier meisjesstudenten die erin slagen met hekserij de school te terroriseren.* (**)

W. Sneer

A LA VIE, A LA MORT

Robert Guediguain is tegelijkertijd de auteur en de cineast van **A la via, à la mort**, *zijn zesde film. De erg gelovige Marie-Bol (Ariane Ascaride) werkt als meid, en bidt de Heilige Maagd om een kind, terwijl haar echtgenoot Patrick (Jacques Gamblin) op zoek is naar werk, samen met enkele vrienden. Haar broer José is barkeeper en zijn lichtjes verwelkt liefje, Josefa, doet er 's avonds haar kleren uit, voor een allegaartje verliezers. De invalide vader van José en Marie-Bol kan over niets anders praten dan de Spaanse burgeroorlog, en wil Franco (die reeds dood is!) vermoorden. De wees Farid, en de drugsverslaafde prostituee Venus, zijn de laatste leden van het gezelschap. In al die misère zit er echter niet veel triestheid, neen eigenlijk is dit een opgewekte film.*(**)

NIEUW IN DE BIOS

LA PROMESSE

De derde film van de broers Dardenne, **La Promesse**, *is een Waals-Franse-Luxemburgse co-produktie. De 15-jarige Igo (een schitterende vertolking van Jeremie Renier) is een kruimeldief, en helpt tegelijkertijd zijn vader Roger (knappe prestatie van Olivier Gourmet) die illegale immigranten de grens over helpt en hen onder dak brengt, tot zijn eigen profijt.*
Bij de laatste zending komt uit Burkina Faso, Assita en haar kind, die haar man Amidou komt vervoegen. Dan is er een raid en in de paniek valt Amidou en sterft. Ondanks het minder plezierige onderwerp heeft deze film, die wel een dokumentaire lijkt, zijn erg leuke momenten. (***)

◆ MEDIALANDSCHAP ◆

Blink Sinds *Wait Until Dark* (1967 met Audrey Hepburn) werden al meer films gedraaid rond blinde vrouwen die door een moordenaar worden belaagd. In deze Amerikaanse triller van Michael Apted uit 1993 wordt het stadium tussen blind zijn en zien optimaal benut en de spanning wordt behoorlijk opgevoerd. Madeleine Stowe is in haar eerste hoofdrol ronduit schitterend. **Zat. 12 okt., TV 1 om 23u.20**

The Towering Inferno Groots opgezette rampenfilm van John Guillermin uit 1974, met een indrukwekkende cast. De trukages zijn verbluffend, iedereen loopt werkelijk iedereen voor de voeten en er vallen slachtoffers op de meest verrassende momenten. **Zon. 13 okt., Kanaal 2 om 20u.45**

Vatikaan: revolutie in de kerk Dokumentaire van Bea Matterne over de betekenis van het Vatikaans Concilie, dat in 1962 door paus Johannes XXIII bijeengeroepen werd. Van 1962 tot 1965 vergaderden 2000 bisschoppen in vier maratonsessies te Rome. Het Concilie bracht een hernieuwde liturgie, een beter begrip van de Kerk voor de wereldproblemen, maar als tegenreaktie ging in bepaalde kringen het konservatisme weer stijgen. **Maan. 14 okt., TV 2 om 20u.35**

Body and soul Eerste aflevering van een Britse dramaserie over een non die na 16 jaar kloosterleven aan haar religieuze roeping begint te twijfelen en tegelijkertijd, mede door de dood van haar broer, wordt gekonfronteerd met nieuwe verantwoordelijkheden in de buitenwereld. **Dins. 15 okt., TV 2 om 20u.05**

Boulevard over August Borms, woensdag 16 okt., TV 1 om 22u.20

Tekens: Madeira Het eiland Madeira, waar elke kultuur probleemloos gedijt, was in de vijftiende eeuw een van de voornaamste suikerproducenten. Door de bijzondere banden tussen Vlaanderen en Portugal werd Brugge de draaischijf van het suikerexport. De Vlaming betaalde met kunstwerken, die nu nog steeds de trots van het eiland uitmaken. **Dond. 17 okt., TV 2 om 23u.10**

The Crying Game - Britse film van Neil Jordan uit 1992 met Stephen Rea, Miranda Richardson en Forest Whitaker. Een zwarte Britse soldaat wordt door het IRA ontvoerd en gegijzeld. Tijdens zijn gevangenschap groeit een band van respekt en vriendschap met zijn bewaker. De soldaat wordt terechtgesteld en de bewaker gaat op zoek naar zijn vriendin. Een boeiende, ontnuchterende en erg originele film. **Vrij.**
18 okt., Ned. 1 om 21u.23

Geweld

■ Het kon niet uitblijven: de Vlaamse overheid wil extreem geweld bannen van het TV-scherm. In het Vlaams parlement, kommissie Welzijn, werd vorige week een dag uitgetrokken om te debatteren over o.a. kinderbescherming. VLD'er *Etienne De Groot* uitte felle bezwaren tegen geweld op TV en vond daarbij medestanders in CVP-hoek. De vraag voor een (opgelegde?) etische kode werd opnieuw gesteld. Gelijkaardige geluiden waren er te horen vanuit het federaal ministerie van Justitie. Stefaan De Clerck wil de verkoop en de verhuur van gruwelvideo's verbieden. De minister denkt daarbij niet aan fiktie, wel aan de zgn. 'reality movies' waarin echte mensen echt verwond of gedood worden. Ook kinderporno en bestialiteiten moeten uit het verkoops- of verhuurcirkuit gehaald worden.

■ Télé-Bruxelles zal binnenkort dan toch te ontvangen zijn in de Vlaamse Rand rond Brussel, maar ook ver daarbuiten. Het lokale station, waarvan de Brusselse burgemeester *De Donnéa* voorzitter is, heeft een zender geïnstalleerd op de Brusselse administratieve toren. Télé-Bruxelles krijgt van de Vlaamse gemeenschap geen toelating om buiten zijn regio op de kabel te komen en heeft dus het recht in eigen hand genomen. Bij het ter perse gaan was er al protest gerezen vanuit CVP-kringen bij monde van Vlaams parlementslid *Michel Doomst*. Die noemde het een 'pure provokatie'.

■ Op een kleine maand tijd heeft Vlaanderen twee nieuwe TV-bladen. Het eerste heet *TV7*, uitgegeven door de Internationale UitgeversMaatschappij (van o.a. *De Nieuwe Panorama*), en zou sinds gisteren in de kiosken moeten liggen. Het andere gaat *Telepro* heten en zal vanaf 5 november worden uitgegeven door *Roularta*. Het hoeft geen verder betoog dat beide bladen zich zullen richten tot het totnogtoe 'onbediende publiek'. Of beide nieuwelingen helemaal kansloos zijn is niet zeker: de markt van Nederlandstalige TV-bladen, wekelijks goed voor 1 miljoen exemplaren, groeide vorig jaar met 5%.

■ *Mike Verdrengh* en *Guido Depraetere* zullen niet opnieuw deel uitmaken van de VTM-direktie. Ze blijven wel 'extern adviseur', de funktie die de hunne werd na het opstappen van *Luc De Leersnyder*. Mike en Guido kunnen zich niet verzoenen met de lange termijnplanning voor VTM. De nieuwe gedelegeerd bestuurder, na het verdwijnen van interim *Vic Haenen*, zal *Christian Van Thillo* heten, uitgever van o.a. *Het Laatste Nieuws*.

■ En wat doet *Cas Goossens*, gewezen administrateur-generaal van de BRTN, ondertussen? Weinig zo blijkt volgens *Het Belang van Limburg*. Cas zit nog altijd bij de BRTN, maar heeft daar, gezien *Bert De Graeve* ondertussen het roer heeft overgenomen, nog maar weinig om handen. Hij wacht m.a.w. op zijn pensioen en klust ondertussen wat bij door voor de BRTN 'internationale betrekkingen' te onderhouden. De Vlaamse regering denkt er nu aan om hem te belasten met de koördinatie van de Keizer Karel-feesten in 2000.

■ VT4 heeft zijn omroepsters bedankt voor bewezen diensten. Reden: omdat de boodschappen vooraf opgenomen werden, konden de dames niet meer inspelen op 'de aktualiteit, zoals het weer'. En konden ze ook niet inspelen op de 37ste wijziging van het programmaschema...

■ Tot slot: de vakbonden van de BRTN hebben opnieuw een stakingsaanzegging ingediend. Kop van Jut is, zoals geweten, het nieuwe maxi-dekreet.

VT4

Pascale Bal is VT4-omroepster af.

Mannen weten niet waarom

Jambers, VTM, donderdag 1 oktober 1996

Paul Jambers trakteerde ons vanavond op een rondje 'Leven met een alkoholist'. Wie ons van het opgevoerde staal vooral bijbleef was *Ronny*, die aan het 'afkicken' was. De manier waarop hij dat deed en de manier waarop Jambers het ons voorschotelde, zal ons nog lang in het geheugen blijven. Gezeten in zijn woonkamer erkende de man dat hij een probleem had. Erkende hij ook dat zijn echtgenote, *Louise*, 'al veel meegemaakt had'. Mede daarom leefden ze ieder apart. Zij sliep in bed, hij op de sofa. Omdat hun sex-leven daardoor enigszins bemoeilijkt werd, had Ronny zich een sexfilm gekocht.
Later volgden we hem op zijn weg naar huis. Sinds hij aan het afkicken was, gebeurde alles op dat trajekt met de precisie van een Zwitsers uurwerk. Ronny kocht 4 blikjes *Jupiler*, twee voor onderweg, twee voor 'als hij 's avonds begon te bibberen'. Gaandeweg kregen we medelijden met hem. We durven geloven dat hij, wanneer lazarus, het leven van zijn gezin tot een hel maakte en dat Louise het juist daarom 'zat' was, maar wat Jambers ons toonde was een man die, in tegenstelling tot de bekende reklame, duidelijk niet wist 'waarom'. 'Een echte alkoholist gaat niet alle dagen werken en kruipt in de kroeg' vergoelijkte hij zichzelf aldoor.
De al met al serene manier waarop Jambers beide echtelieden aan het woord liet, deed ons denken aan de schitterende reeks 'Buren' van *Frans Bromet* (VPRO). Zoals Bromet de burenruzies uit de doeken doet, liet ook Jambers beide partijen aan het woord en konfronteerde hen met elkaars uitlatingen zonder evenwel zelf een oordeel te vellen. Dat hadden we ook niet verwacht. Mogelijk wel een meer divers pluimage van alkoholici. Af te leiden uit de affaire Cools vallen immers niet enkel de lagere sociale klassen ten prooi aan de alkohol. En zo wij mogen veronderstellen zijn er ook vrouwen die 'hem wel lusten'. Gezien de opnames al een tijd geleden plaats hadden, had Paul ons daarenboven mogen vertellen of zijn gasten al dan niet hervallen waren. Maar aan dit soort ongezonde, niettemin prettige, nieuwsgierigheid kwam Jambers ons in deze uitzending niet tegemoet. Vanavond – over naaktmodellen – daarentegen...

Krik

In de kou

Onlangs raakte bekend dat TVD-Radio Public, als één van de vier Brusselse kabelmaatschappijen, drie nieuwe pakketten betaaltelevisie aanbiedt. Eén pakket bestaat uit twee programma's in de Arabische taal, een ander pakket bestaat uit twee Turkse kanalen en een laatste pakket bestaat uit vijf Franstalige temazenders.

Het feit dat sinds 1 oktober ook mensen uit Arabisch sprekende landen én uit Turkije terecht kunnen op de Brusselse kabel is lovenswaardig. Hierdoor hoeven allochtone bevolkingsgroepen geen zware investeringen meer te doen in dure satelietontvangstsystemen.
Tevens wil ik echter aanklagen dat de Nederlandstalige Brusselaars, die in gemeenten wonen waar TVD-Radio Public het TV-aanbod verzorgt, weeral eens in de kou komen te staan. Samen met hen ben ik nog steeds hopeloos op zoek naar de Nederlandstalige zender Nederland 3.
Bij de komst van Ka2 en VT4 vond TVD-Radio Public het blijkbaar niet meer nodig om nog langer Nederland 3 door te sturen. De ,,technische onmogelijkheid'' was het motief. Vandaag blijkt het technisch wel mogelijk om maar liefst negen nieuwe zenders door te sturen (weliswaar tegen betaling). Ik begrijp hier de logica niet meer?
Mag ik dan ook van u vernemen wanneer Nederland 3 opnieuw haar volwaardige plaats krijgt op de kabel. De Nederlands- en anderstalige kijkers uit de gemeenten Sint-Agatha-Berchem, Etterbeek, Vorst, Ganshoren, Jette, Koekelberg en Schaarbeek hebben hier recht op.

Sven Gatz, VU-raadslid in de Brusselse Hoofdstelijke Raad

◆ WEDERWOORD ◆

PS

Hoe meer ik over de moord op Cools lees, hoe meer het inzicht groeit dat onheuse praktijken, zelfs maffia-metoden schering en inslag waren en misschien nog zijn bij de PS.
Deze partij gaat echter mee de wetten en de uitvoering van de wetten bepalen en dit kan niet meer.
Indertijd weigerde een PS-mandataris (Happart) de demokratisch gestemde wetten uit te voeren en weigerde hij zelfs zich te schikken naar een besluit van de Raad van State; een regering moest er voor vallen. Nu zijn de beschuldigden in de zaak-Cools nog altijd mandataris.
Terwijl wij in Vlaanderen een partij uitsluiten omdat ze zware woorden gebruikt en soms al eens een klap uitdeelt, aanvaarden wij blijkbaar dat een partij – waar men met smeergelden, gestolen aandelen, gestolen schilderijen gewoon vindt en waar echte gangsters op de kabinetten fungeerden – nog deel uitmaakt van een regering. Dit kan niet als de bevolking een zekere vorm van politieke kultuur eerbiedigt. De uitspraak van Paul Van Grembergen over de PS is terecht en de uitvoering ervan moet ook geëist worden, tenzij wij àlles aanvaarden.
Ik ben meer en meer beschaamd om Vlaming te zijn wegens onze verregaande lankmoedigheid.

Etienne Keymolen, Asse

Andere aanpak nodig

Het weinig opbeurende boek „Het vlees is zwak" van Jaak Vandemeulebroucke roept op om een andere aanpak. Dat wil zeggen dat de huidige géén goede is, of mislukt is. Een aanpak herzien is naar de basis teruggaan om de oorzaak op te sporen: de beruchte en bejubelde vrije markt en onbeperkte konkurrentie. Een gaucho in Argentinië verdient 16.000 fr. per maand. Rundvlees kost daar 26 fr. per kilo. Natuurlijk en goedkoop voedsel is er in overvloed. Hormonen zijn onnodig.
Wat het rundvlees hier kost en wat iedereen moet verdienen om rond te komen weten wij. Iedereen verdient graag steeds meer, zonder ooit te beseffen dat de loonkost een boemerangeffekt heeft. Geproduceerde artikelen en werk worden steeds duurder. Dit probeert men op te vangen door de produktiviteit te verhogen en kostelijke werknemers te vervangen door robots.
In de rundvleessektor verhoogt en versnelt men de produktie door hormonentoediening. Zoekt men naar goedkoop voedsel en geeft men aan planteneters andere gemalen planteneters. Waardoor ziekten ontstaan. Overproduktie met epidemieën als gevolg en het in het gedrang brengen van de volksgezondheid. De overheid doet er nog een flinke schep bij door de loonlast blijvend te verhogen, waardoor veel jobs vernietigd worden. Werk en gezond kweken is onbetaalbaar geworden. Om de verontruste bevolking gerust te stellen gaat de overheid op hormonenjacht. Heeft verdacht veel gelijkenis met de drugs- en alkoholjacht. Kost véél en geraakt nooit opgelost. Omdat de oorzaak nooit aangepakt wordt. Voert men onbeperkt gezond en goedkoop vlees in uit goedkope landen dan gaat de sektor hier volledig kapot. Dat is dus géén oplossing.
De enige oplossing is de lasten fors verlagen waardoor er géén nood meer is om verkeerde kweekmetoden te gebruiken. Feitelijk is de overheid de aanleiding daartoe geweest. Vervolgens kan men zeer streng optreden tegen wie het nog zou blijven doen uit overmatig winstbejag. Niet met straffen waar men in vergelijking met de winsten de schouders voor ophaalt. Wie betrapt wordt moet ook onmiddellijk en zonder verdere diskussie gestraft worden. Dit alles zeer goed bekend maken als afschrikking. Dan zou na korte tijd de kwaal uitgeroeid zijn. Als iemand die oplossing een klucht zou vinden, kan die dan wat anders voorstellen dat beter is?

W. Degheldere, Brugge

Begin oktober mocht het Bouw- en Renovatiefonds van het ADVN 218.000 fr. noteren, dat is weer ,,een steentje'' bij voor de grootste plannen: de verbouw van het aangekochte gewezen-scholenpand aan de Antwerpse Lange Leemstraat.
Deze week zijn we te rade gegaan bij André De Beul, het gewezen VU-parlementslid vertelt waarom een aangepaste en degelijke behuizing van het Archief en Dokumentatiecentrum van het Vlaams-Nationalisme zo belangrijk is. André De Beul put daarbij een recente ervaring.

Een toekomst voor ons verleden

Wie de eindverhandeling uit 1995 van Bart De Wever leest over de ,,Herrijzenis van de Vlaams-nationale partijpolitiek (1949-1965) – Het arrondissement Antwerpen'' en let op de bronverwijzing, beseft als geen ander welk een enorme dokumentatiebron het Archief en Dokumentatiecentrum van het Vlaams-Nationalisme (ADVN) is voor de geschiedschrijving van de Vlaamse ontvoogdingsstrijd.
Het ADVN bewaart de archieven van de Vlaams-nationale strijd. Men vindt er werkelijk alles terug; niet alleen over de bijdrage van de leidende figuren, maar ook over deze van de gewone militant. Onze kinderen en kleinkinderen kunnen in het ADVN terecht om te weten wat hun ouders en grootouders hebben gepresteerd in de emancipatiestrijd van de voorbije halve eeuw.
Met zijn rijke verzameling – 1.400 strekkende meter archief, 2.800 titels van kranten en tijdschriften, 12.500 bibliotheekwerken en 30.000 audiovisuele eenheden (affiches, foto's, films, geluidsbanden, enz.) – stelt het ADVN de toekomst van ons verleden veilig voor de volgende generaties. Door zijn almaar aangroeiende kollekties, was de behuizing van het ADVN de jongste tijd problematisch geworden. Mede door de welwillendheid van de stad Antwerpen kon een waardevol ruim schoolgebouw in de Antwerpse Lange Leemstraat worden aangeworven als nieuwe en prestigieuze thuishaven.
Dit schoolgebouw moet thans voor zijn nieuwe funktie worden aangepast en ingericht. Om deze werken mogelijk te maken doe ik een beroep op alle Vlaamsnationalisten, maar vooral op mijn generatiegenoten, om naar godsvrucht en vermogen, een financieel steentje bij te dragen.

André De Beul

Zelf mee-bouwen

WIJ-lezers kunnen het bouw-initiatief, waarbij 5 miljoen fr. aan bijkomende fondsen wordt gezocht, een eindje vooruit helpen door een bijdrage te storten op rek. 419-8059599-91 van het ADVN, met vermelding Bouw- en Renovatiefonds. Voor schenkingen vanaf 1.000 fr. wordt een fiskaal attest afgeleverd.
Alle schenkers worden met naam vermeld in een publikatie die verspreid wordt zodra het nieuwe gebouw in gebruik is genomen.

Om deze rijkdom aan dokumenten een passend en voor iedereen toegankelijk onderkomen te geven wil het ADVN naar ruime en veilige gebouwen. Elke financiële steun, hoe bescheiden ook, is daarbij van harte

In Moskou werden destijds geen Olympische spelen gehouden voor invaliden. 'Rusland heeft geen invaliden' heette het officieel. 'Ik denk dat ook Atlanta ons liever niet had zien komen.' Dat zegt Ludo Maesen, handboogschutter op de jongste Paralympics. Hij kan het dus weten.

Ludo Maesen in aktie: „Het sportieve nivo op de Paralympics stijgt iedere keer."

◆ UITSMIJTER ◆

Ernstig nemen

Ludo Maesen (42), Lanakenaar, jarenlang VU-lid en voorzitter van de Motorische Cel Handboogschieten viel onlangs de eer te beurt om in Atlanta deel te nemen aan de Paralympics, de Olympische spelen voor invaliden. Hoe vereerd hij ook was, na afloop kijkt hij er met gemengde gevoelens op terug.

STIJGING NIVO

De weg naar Atlanta was lang, voor alle deelnemers, ook voor Maesen. Toen hij 9 maanden oud was kreeg hij polio (kinderverlamming) waardoor hij 'sleept' met zijn rechterbeen. Die handikap verhinderde hem evenwel niet om op latere leeftijd te gaan handboogschieten. Bij de validen. Het was dr. *Denis Jaeken*, een Lanaakse arts, tevens voorzitter van de Belgische Federatie van de Gehandikaptensport, die Maesen wist te overhalen om te gaan schieten bij de invaliden. „Op het eerste gezicht zou je kunnen denken dat mijn handikap van ondergeschikt belang is bij mijn sport, maar dat is niet helemaal het geval. Het houden van een stabiel evenwicht is bij het schieten noodzakelijk en dat is voor mij een zwaardere opgave dan voor valide schutters. In deze sporttak schieten invaliden gemiddeld 100 punten minder dan validen. De kloof tussen beiden wordt wel almaar kleiner. Niet alleen bij het handboogschieten, maar ook bij de andere invalide atleten stijgt het nivo zienderogen."

Dat de Paralympics-ploeg van België vrij veel eremetaal mee naar huis bracht, mag geen echte verrassing heten: de selektienormen waren zwaar. Maesen moest zijn selektie afdwingen door 95% van het huidige wereldrekord bij de invaliden te schieten (voor de kenners: iets meer dan 1100 punten bij de staande schutters met een zgn. 'recurve-boog'). Hij schiet zijn Paralympics-selektie bij elkaar in het Nederlandse Stein, bij de validen dit keer. Een medaille leverde hem dat jammer genoeg niet op: Maesen eindigt 17de.

GEEN AMATEURISME

Er is wel degelijk sprake van een kompetitie tijdens de Paralympics, ook bij hen die pakweg 'Bodca', een kruising tussen een soort softbal en jeu de boules, spelen. „De leek vraagt zich soms af of dit wel topsport is. Maar hij moet zich proberen te verplaatsen in de mensen die dat doen. 'Bodca' bv. beoefend door zeer zwaar gehandikapten: voor hen is dat erg moeilijk om de bal, ook met hulpstukken, in de juiste richting te krijgen. Onze ploeg telde twee deelnemers aan die kompetitie waarvan er eentje zijn rolstoel met zijn kin moest bewegen. Op de leek komt dat over als amateurisme of bezigheidsterapie, maar dat is het niet. Bij het zwemmen heb ik een atleet gezien zonder armen waarvan ik dacht: 'Als die in het water springt dan verdrinkt die gegarandeerd'. Maar één keer in het bad zwom hij beter dan jij en ik."

Handboogschieten is dan weer een sport die echt geïntegreerd is. Het leent zich ook goed tot integratie: ze kan door beiden tegelijk beoefend worden, er wordt minder onderscheid gemaakt. Aanvankelijk was dat niet het geval. „Vroeger werden de kampioenschappen voor validen en invaliden apart georganiseerd. Voor de invaliden betekende dat meestal een erg magere opkomst wat zorgde voor een dito sfeer. Dat vond ik zo deprimerend dat wij ervoor hebben geijverd om de kampioenschappen geïntegreerd te laten gebeuren. Nu zie je valide en invalide sporters naast elkaar schieten, weliswaar met een aparte kampioenstitel. In eerste instantie wilden weinig verenigen het organiseren, nu vraagt men zich af 'Waarom zijn het altijd dezelfden?'."

VERSLAGGEVING

Het mag een klein wonder heten dat nog relatief veel mensen op de hoogte zijn van de afgelopen Paralympics: de verslaggeving was, in tegenstelling tot de spelen voor validen, niet indrukwekkend. In de weinige interviews vooraf werden de deelnemende atleten ook niet zelden opgevoerd als kuriosa. Die indruk had ook Maesen soms. „Daar moet nog veel aan veranderen. Maar misschien is het opvoeren van ons als kuriosa met slechts één arm of op een driewieler nog beter dan ons dood te zwijgen zoals de BRTN deed. Officieel heette het omdat het nieuws rond de verdwenen kinderen teveel tijd in beslag nam. Ik begrijp dat men niet tot middernacht Paralympics-beelden kan geven, de interesse daarvoor is nu eenmaal kleiner. Ik begrijp evenwel niet dat de RTBF wel, en de BRTN geen ploeg afvaardigde."

Wat we wel uit de weinige Vlaamse verslaggeving konden afleiden was dat de invalide atleten niet bepaald een presidentieel onthaal te wachten stond. De wanorde en dommigheden stapelden zich dermate hoog op dat de Zwitserse delegatie uit protest de sluitingsceremonie links liet liggen. „Een prachtig voorbeeld in dat verband kreeg ik van een afgevaardigde van het konsulaat van België. Toen de 'echte' Olympische spelen bezig waren kon hij iedere dag uitgebreid gaan eten, bij de Paralympics viel er niets te rapen. Wat ik ook storend vond was dat de spelen voor de Amerikanen 'erop' zaten. Het Centennial Park, plaats van de bomaanslag, was al opgeruimd en vrachtwagens reden af en aan met opgebroken materiaal. De ontspanning voor ons beperkte zich tot het bekijken van een videofilm."

Ook de behuizing voldeed niet aan wat je zou kunnen verwachten. Hadden de validen daarmee al problemen, toen Maesen en zijn kamergenoot in Atlanta aankwamen, werd hen een lege kamer toegewezen. Even later arriveerde het bouwpakket voor hun bedden ... Ook de veiligheidsmaatregelen, bij de valide atleten tot in het absurde doorgevoerd, werden op een vreemde manier toegepast: de ene dag werd Maesen haast uitgekleed – zijn ijzeren protese deed de magnetische poort tilt slaan – de andere dag werden, zoals hij het zegt, 'de grote poorten opengegooid'.

STRUISVOGEL

Onze gesprekspartner meent overigens dat Atlanta de Paralympics liever kwijt dan rijk geweest was. „Indien zij er op een propere manier afstand van hadden kunnen doen, dan was dat gebeurd. Toen Rusland gevraagd werd om ze te organiseren, wimpelde de aspirant-gastheer de vraag af door te stellen dat Rusland geen gehandikapten had. De Amerikanen steigerden. Terecht. Maar het nummer dat zij in Atlanta hebben neergezet was toch ook een sterk staaltje struisvogelpolitiek." Sydney heeft al beloofd de kop uit het zand te houden.

Werden reis- en verblijfskosten, net zoals bij de validen, betaald door het *Belgisch Olympisch Internationaal Comité* (BOIC) – Maesen heeft zich middels een fotoverkoop wel een noodzakelijke kijker, de roos staat op 70 m., kunnen aanschaffen – de behandeling van beide groepen was toch niet geheel evenwaardig. Opnieuw is dat vreemd. Met veel kwade wil zou je sommigen van opzettelijke diskriminatie gaan verdenken. Zo niet Maesen, al is er een 'maar'... „Wij worden allemaal beschouwd als topsporters. Maar onze valide kollega's kregen hun Olympische uitrusting in een nette *Samsonite*-koffer, wij de onze in plunjezak. Zo hebben wij ook lang moeten aandringen voor het verkrijgen van een *Belgacom*-telefoonkaart. Bij de voorstelling van beide teams werd een beeld opgehangen van 'één grote familie', zowel van de Olympics als van de Paralympics. De valide atleten werden daar met veel trompetgeschal aangekondigd en even er achteraan kwamen die van de Paralympics. Ik heb ternauwernood mijn naam gehoord. Daarna kwam de delegatieleider van de Olympische atleten aan het woord. De onze evenwel kenden ze nog niet met naam. Indien men dat bewust doet – men kan een antipatie hebben – dan kan ik dat nog begrijpen. Maar men had er gewoon niet aan gedacht! Dan zijn we toch verkeerd bezig. Dit voorbeeld valt met nu toevallig in, maar het zijn er tientallen."

TOPSPORT

Maesen klaagt nogal wat zaken aan, maar benadrukt anderzijds ook dat de Paralympics voor hem een hele ervaring waren. Sydney 2000 wenkt en hij hoopt dat er tegen dan opnieuw heel wat vooroordelen uit de wereld zijn geholpen. Tijdens het gesprek ontpopt hij zich als een militant voor de invaliden. Die laatste term vindt hij overigens het meest geschikt. „Wij zijn mensen als anderen. De behandeling van invaliden hangt niettemin voor een groot deel af van de wijze waarop zij zich naar de maatschappij opstellen. Wij willen wel ernstig worden genomen. En dat gebeurt nog niet altijd." Hij voelt zich geen invalide, maar beschouwt zichzelf 'als iemand die een beetje gehinderd wordt in het vrij bewegen'. „Ik heb een voltijdse job, met alles erop en eraan. Maar er zijn veel mensen die ergens op jeugdige leeftijd in een rolstoel belanden en dan met veel moeite aan sport gaan doen. Daar moet je respekt voor opbrengen, ook al oefenen ze maar drie keer per week. Dat lijkt niet alleen op topsport, dat is het!"

Geert Vranken